

Regering *van* Aruba

Generation of Leaders

Integraal Jeugdbeleid 2015-2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Inleiding	5
Van beleid naar uitvoering	6
De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid	7
1. De basisvoorwaarden voor de implementatie van het IJB	9
2. De opvoedkracht binnen gezinnen	11
3. Talentontwikkeling en Participatie	13
4. Recht op bescherming	14
5. Gezonde levensstijl	15
6. Onderwijs	17
Bijlage 1: Lijst uitgenodigden	19
Bijlage 2: Enkele voorstellen voor Implementatie	25
Bijlage 3: Inventarisatie van het veld	31
Bijlage 4: Positionering instanties	34
Bijlage 5: De basis van het beleid	36
Bijlage 6: De jeugd van Aruba	42
Bijlage 7: Lijst acroniemen en afkortingen	

Voorwoord

Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid

drs. Paul F.T. Croes

De titel van dit eerste Integraal Jeugdbeleid 2015-2020 voor Aruba luidt: “Generation of Leaders”. Er is zeer bewust gekozen voor deze titel. Dit kabinet beoogt namelijk een duurzame ontwikkeling van Aruba waarbij speciale aandacht wordt geschonken aan het gemeenschapsgevoel. In dit kader zal het Integraal Jeugdbeleid uiteindelijk moeten leiden tot gezonde jeugdigen die in de maatschappij participeren en gemotiveerd zijn om hun talenten te ontwikkelen en te ontplooiën. De hedendaagse jongeren worden dan ook beschouwd als de nieuwe generatie van leiders van ons land.

Het Integraal Jeugdbeleid gaat uit van de doelgroep jeugdigen vanaf conceptie tot 18 jaar en is gebaseerd op de levensloop van de jeugdige. Hoe het leven van een jeugdige zich zal ontwikkelen heeft niet enkel te maken met het vermijden van bedreigingen, maar eerder met het vormen van een sterk en volkomen ontwikkeld karakter, waardoor de jongere in staat is verantwoordelijke keuzes te maken en zich in zijn handelen te laten leiden door normen en waarden die kenmerkend zijn voor ethisch handelen en goed burgerschap. Normen en waarden, essentiële eigenschappen van goed leiderschap, zijn niet iets waar we mee geboren worden, maar die verworven moeten worden. Daarnaast is ook het stimuleren van zelfvertrouwen, zelfbewustzijn, zelfbeheersing, motivatie, empathie en sociale vaardigheden van cruciaal belang. Dit doen we door goede gewoontes aan te leren en te behouden. Het aanleren en behouden van goede gewoontes kan, met de nodige begeleiding en ondersteuning, door iedereen gedaan worden, ongeacht achtergrond.

Na dit gezegd te hebben, komen wij aan bij de titel van deze nota. Om ervoor te zorgen dat wij daadwerkelijk een generatie van leiders tegemoet gaan, dienen die leiders wel “gegenereerd” te worden. “Generation of Leaders” is niet amper de beschrijving van onze visie van een Aruba met capabel leiderschap, maar onderkent

tevens dat ter realisatie hiervan actie ondernomen dient te worden. De leiders van de toekomst dienen gecreëerd, gekweekt te worden en als maatschappij hebben wij allemaal een verantwoordelijkheid hierin, waarbij de primaire verantwoordelijkheid bij het gezin ligt. Voorts zullen jongeren worden aangespoord om actiever te participeren in de maatschappij in de vorm van vrijwilligerswerk, deelname aan de arbeidsmarkt en deelname aan het onderwijs. De jongeren van Aruba hebben het recht om in een gezonde, veilige en warme omgeving te kunnen opgroeien, te kunnen leren en ontdekken, zodat zij zich kunnen ontwikkelen om later als volwassen burgers een goede plek in de samenleving te kunnen nemen. Dat recht is erkend in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Het UNICEF-rapport in 2013 heeft de kinderrechten nogmaals onderstreept en aanbevelingen gedaan om deze verder te waarborgen. Daarom vormen kinderrechten de basis van dit eerste Integraal Jeugdbeleid voor Aruba. In het Integraal Jeugdbeleid zullen de randvoorwaarden gepresenteerd worden voor een gezonde ontwikkeling van de jeugd. Een nauwe en goede samenwerking tussen ministers, directies, diensten, non-gouvernementele instanties en de private sector is essentieel in de uitvoering van het Integraal Jeugdbeleid. Onze kinderen kunnen zich niets anders veroorloven!

De totstandkoming van dit eerste Integraal Jeugdbeleid voor Aruba is mogelijk geweest dankzij de inspanning van zowel professionals van non-gouvernementele instanties, alsook overheids-functionarissen van de verschillende ministeries, directies en diensten. Voor de enorme inzet, waardevolle inbreng, kennis en ervaring ben ik hun zeer erkentelijk en ik ga er van uit dat we de samenwerking zullen voortzetten bij het implementeren van dit beleid.

Drs. Paul F.T. Croes
Minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid

Inleiding

In 2011 en 2012 heeft de non-gouvernementele organisatie *Observatorio Social del Ecuador* een situatieanalyse uitgevoerd van kinderen en jongeren op Aruba. Deze analyse werd uitgevoerd in opdracht van de Kinderrechtenorganisatie van de Verenigde Naties, UNICEF. Het rapport "The Situation of Children and Adolescents in Aruba: Key findings and recommendations" bevat bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het recht op gezondheid, onderwijs, bescherming en participatie van minderjarigen en vrouwen in de Arubaanse samenleving. Het recht op culturele ontplooiing wordt hier ook geïmplementeerd.

Volgens het rapport heeft Aruba al aanzienlijke vooruitgang geboekt in het voldoen aan de kinderrechten conform het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK). Het onderwijs en de gezondheidszorg in Aruba is bijvoorbeeld voor iedereen toegankelijk. Er is een wettelijk kader dat volledige naleving van kinderrechten mogelijk maakt. Aruba heeft echter nog een aantal uitdagingen om de volledige naleving van de rechten van kinderen te waarborgen en hen zo een beter heden en een betere toekomst te verzekeren. Deze uitdagingen kunnen alleen door collectieve inspanningen succesvol aangepakt worden.

Aruba is sinds 17 januari 2001 partij bij het IVRK. Als partij heeft Aruba de plicht om passende wettelijke, bestuurlijke en andere maatregelen te nemen om de rechten van kinderen te realiseren. Hiernaast dient Aruba periodiek te rapporteren aan het Internationale Kinderrechtencomité (Comité) in Genève. Het Comité identificeert knelpunten in de uitvoering van het Verdrag en doet aanbevelingen hierover. De laatste rapportage van Aruba over de uitvoering van het IVRK is uit 2013. Naar aanleiding van deze rapportage zal het Comité in 2015 haar bevindingen presenteren over de uitvoering van het IVRK in Aruba en (nieuwe) aanbevelingen doen.

In 2004 en 2009 heeft het Comité reeds gesignaleerd dat een actieplan voor de uitvoering van het IVRK noodzakelijk is. Een jeugdbeleid moet volgens het Comité alle gebieden van het Verdrag omvatten. Verder moet de nationale wetgeving in overeenstemming zijn met de beginselen en bepalingen van het IVRK.

Begin 2012 hebben drie ministeries van het kabinet Mike Eman I, te weten het ministerie van Justitie en Onderwijs, het ministerie van Sociale Zaken, Economische Zaken en Cultuur en het ministerie van Volksgezondheid en Sport, het initiatief genomen om samen een Integraal Jeugdbeleid op te stellen. Er is een stuurgroep ingesteld die dit proces zou begeleiden. Belangrijke stakeholders bij de totstandkoming van het Integraal Jeugdbeleid waren zowel gouvernementele organisaties als non-gouvernementele organisaties. In de periode augustus en september 2012 zijn er per beleidsterreinen werkbijeenkomsten georganiseerd. In november 2012 is het consultatieproces afgerond met een plenaire bijeenkomst. De stuurgroep heeft de bevindingen van deze bijeenkomsten vervolgens verwerkt in een concept-nota "Hubentud ta nos futuro". In Bijlage 1 is te zien welke organisaties aan deze werkbijeenkomsten hebben meegedaan en wie de vertegenwoordigers waren.

Bij het aantreden van het nieuwe kabinet Mike Eman II in november 2013 werd het belang ingezien om de verantwoordelijkheid voor het Jeugdbeleid op Aruba expliciet toe te wijzen aan een minister.

Voor het eerst in de geschiedenis van het Land Aruba is een minister van Jeugd aangewezen, die belast is met het Jeugdbeleid. De minister van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid (SJA), drs. Paul Croes, moet gaan zorgdragen dat elk Arubaanse kind en jongere zich kan ontwikkelen tot zijn volste potentieel. Hiervoor is een Integraal Jeugdbeleid van belang samen met de nodige instrumenten om het uit te voeren. Dit Integraal Jeugdbeleid zal derhalve naast de identificatie van alle actiepunten over meerdere beleidsterreinen ook de nodige instrumenten presenteren voor de uitvoering van het beleid.

Inhoudelijk is de rol van de minister SJA in sommige beleidsterreinen, zoals onderwijs, gezondheid en justitie, beperkt. De kaders, waarbinnen de directies hun beleid ontwikkelen en uitvoeren, worden primair door de betrokken ministers bepaald. De verantwoordelijkheid van de minister SJA is echter om middels goede afspraken en een constructieve dialoog te bereiken dat het Integraal Jeugdbeleid in acht genomen wordt in elke beleidsontwikkeling. Hiernaast is de minister verantwoordelijk voor een sluitend vangnet voor alle Arubaanse kinderen en jongeren. Hiervoor is nauwe samenwerking tussen instanties essentieel. Ten slotte zal de minister zich actief inzetten voor participatie van alle jongeren in de maatschappij.

In de opstelling van dit Integraal Jeugdbeleid heeft de minister SJA zijn visie voor participatie en talentontplooiing van alle kinderen en jongeren op Aruba gecombineerd met de waardevolle inbreng van het veld tijdens de werkbijeenkomsten in 2012. Verder heeft de minister in deze regeerperiode talloze gesprekken gevoerd met lokale experts en professionals in zowel gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. Ten slotte zijn de bevindingen en aanbevelingen van het UNICEF-rapport en het Comité in dit Integraal Jeugdbeleid verwerkt.

Het Integraal Jeugdbeleid is bestemd voor alle kinderen en jeugdigen op Aruba. Binnen de Arubaanse jeugd is de grootste groep jongeren zelfbewust, gelukkig, creatief en gezond. Deze jongeren zullen worden gestimuleerd om hun talenten verder te ontwikkelen. Jeugdigen in risicogroepen zullen specifieke aandacht krijgen middels een preventief beleid. Waar er al problemen zijn gesignaleerd of zijn geëscaleerd in een situatie waarin jeugdigen strafbare feiten hebben gepleegd, zal er additioneel aan het empowerment en preventief beleid, aandacht besteed worden aan de curatieve aspecten.

Van beleid naar uitvoering

Het Integraal Jeugdbeleid zal een totaal van 28 kerndoelen presenteren. Op de eerste plaats worden de kerndoelen gepresenteerd die vallen onder de basisvoorwaarden voor de implementatie van het IJB. Deze vallen primair onder de verantwoordelijkheid van de minister SJA. Op de tweede plaats wordt de opvoedkracht binnen gezinnen behandeld. De verantwoordelijkheid voor deze kerndoelen vallen gezamenlijk onder de minister SJA en de minister van Onderwijs en Gezinsbeleid. Op de derde plaats worden de kerndoelen gepresenteerd die geclusterd zijn onder talentontwikkeling en participatie. Door de visie van de minister SJA om jongeren aan te sporen actiever te participeren in de maatschappij, zal de minister SJA verantwoordelijk zijn voor deze kerndoelen. Op de vierde plaats worden kerndoelen met betrekking tot het recht op bescherming gepresenteerd. Deze kerndoelen die het tegengaan van kindermisbruik en het voorkomen van jeugdcriminaliteit omvatten, vallen onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de minister SJA en de minister van Justitie. Op de vijfde plaats gaat het om een gezonde levensstijl van het kind en de jongere op Aruba. Deze kerndoelen vallen onder de verantwoordelijkheid van de minister van Volksgezondheid en Sport. Op de zesde plaats worden de kerndoelen voor het onderwijs gepresenteerd die primair het beleidsterrein van de minister van Onderwijs zijn.

Hoewel is gesproken over verantwoordelijkheden die onder de ministers vallen, houdt een integrale aanpak in dat er een breed draagvlak bestaat van zowel overheidszijde, als van de kant van (niet-overheids) instanties. Er dient uiteindelijk samengewerkt te worden tussen ketenpartners (GO's en NGO's).

Alles in aanmerking nemend, zal de minister SJA in zijn verantwoordelijkheid om het Integraal Jeugdbeleid te implementeren een katalyserende rol hebben zodat alle 28 kerndoelen steeds in acht worden genomen in de beleidsontwikkeling. In de praktijk zal echter blijken dat niet alle 28 kerndoelen tegelijk kunnen worden geïmplementeerd. In de komende twee jaren zal een structurele interactie tussen partners dienen te resulteren in concrete programma's die hun uitwerking zullen vinden in werkplannen en maatregelen. Deze versie van het eerste Integraal Jeugdbeleid van Aruba is dus nog maar het begin. De kerndoelen zullen verder uitgewerkt worden in meetbare doelen.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

1. De basisvoorwaarden voor de implementatie van het IJB

Uitgangspunten:

- Alle actiepunten uit het Unicef-rapport en het Kinderrechtencomité in Genève zijn verwerkt in een Integraal Jeugdbeleidsplan, dat er voor zorgt dat elk Arubaans kind en jongere zich kan ontwikkelen tot zijn volste potentieel.
- Er wordt zorggedragen voor de nodige instrumenten om het Integrale Jeugdbeleid uit te voeren.
- Het Kinderrechtenverdrag leeft meer in de Arubaanse maatschappij.
- Kinderen en jongeren op Aruba kunnen voor hun rechten opkomen.

Kerdoel 1

Alle partners op Aruba op het gebied van de jeugd werken nauw samen om zo de activiteiten in het kader van de uitvoering van het Integraal Jeugdbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren zodat de rechten van het kind gewaarborgd worden.

Kerdoel 2

De regering houdt zicht op de voortgang van de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid, om waar nodig te kunnen intensiveren en/of bij te sturen.

Uitwerking en monitoring IJB

De Directie Sociale Zaken krijgt een trekkersrol in de uitwerking van het IJB. In 2015 zullen sessies georganiseerd worden met alle relevante partners in het sociaal veld (GO's en NGO's) om de kerndoelen te prioriteren, uit te werken in meetbare actiepunten, toe te wijzen aan verantwoordelijke instanties en een deadline hieraan te koppelen. In 2017 wordt een evaluatie-moment ingelast van de voortgang van dit traject.

Kinderrechtencommissie

De Kinderrechtencommissie is wederom ingesteld. De leden van de commissie zijn vertegenwoordigers van gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties die de belangen van jongeren behartigen. De commissie zal een adviserende taak hebben ten aanzien van de uitvoering van het IVRK, een coördinerende taak bij de opstelling van de periodieke rapportages en een stimulerende taak wat betreft het maatschappelijke bewustwordingsproces van de rechten van het kind. De commissie rapporteert direct aan de Minister SJA.

Ministerieel Jeugdoverleg

Om de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid te kunnen realiseren wordt een Ministerieel Jeugdoverleg geïnstitutionaliseerd. In dit overleg hebben zitting de Ministers van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid; Onderwijs en Gezinsbeleid; Justitie; Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport; Toerisme, Transport, Primaire Sector en Cultuur. De bedoeling van dit overleg is om overeenstemming te bereiken over de te nemen acties in het kader van de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid, waaronder de verdragsverplichtingen van het IVRK en de aanbevelingen van de Kinderrechtencomité, en de toegewezen middelen die hiermee gepaard dienen te gaan.

Platform voor de Jeugd

Onderdeel van de officieel ingestelde overlegstructuur voor de optimale ontwikkeling van het kind en de jeugdige op Aruba is het Platform voor de Jeugd. Deze zal bestaan uit vertegenwoordigers van de publieke sector, NGO's, vertegenwoordigers van de Marinierskazerne op Aruba, kerkelijke organisaties, jongerenorganisaties, overheidsdepartementen en jeugdvertegenwoordigers. Het platform zal fungeren als klankbord voor de Minister van Jeugd ten aanzien van de ontwikkelingen in de samenleving die invloed hebben op de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid.

Jongerenfonds

De middelen voor het Integraal Jeugdbeleid komen momenteel grotendeels uit de overheidsbegroting. Deze zijn niet toegewezen en zijn voornamelijk bestemd voor de bekostiging van de diensten en producten van de secties van de Directie Sociale Zaken en de gesubsidieerde stichtingen op het gebied van de Jeugd. Opgemerkt dient te worden dat op 5 november 2013 het kabinet een Balance Budget Akkoord heeft getekend om de begrotingstekort

terug te dringen. In dit bezuinigingstraject zal toch worden getracht de financiële mogelijkheden voor jeugdwelzijnsdoelen op te rekken. Zo kunnen mogelijkheden benut worden door andere overheidsbeleidsterreinen aan te sporen de jeugdwelzijnsdoelen te realiseren. In het kader van de financiering van het IJB zal ook een Jongerenfonds worden ingezet. Het Jongerenfonds zal initieel worden gevoed door private fondsen en zal worden beheerd door een stichting. De wens is dat het jongerenfonds op den duur ook gevoed zal worden door publieke fondsen en aan de hand van beleidsdoelen en resultaten omtrent het jeugdwelzijn, subsidies zal verstrekken. Het proces zal in 2015 aangevangen worden.

Jeugdmonitor

Bij de verdere ontwikkeling, implementatie, evaluatie en bijstelling van dit eerste Integraal Jeugdbeleid is samenhangende informatie van essentieel belang. Er is al veel onderzoek gedaan onder de jeugd. Daarnaast zijn er diverse administratieve gegevens beschikbaar bij zowel de gouvernementele als de non-gouvernementele organisaties. Eind 2013 heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) een reeks seminars georganiseerd met als doel het in kaart brengen van de bestaande gegevens aangaande de jeugd van Aruba, alsook de bestaande lacunes. Deze bijeenkomsten mondden uit in een uitwisseling van recente data over de situatie van de jeugd van Aruba. Deze eerste actie was een belangrijke stap in de totstandkoming van een Jeugdmonitor. De Jeugdmonitor zal in de eerste plaats een beleidsondersteunend instrument worden die periodiek verschijnt en bedoeld is om beleidsmakers, onderzoekers en andere geïnteresseerden te informeren over de situatie van de jeugd. Met de Jeugdmonitor zal het mogelijk zijn de vorderingen ten aanzien van de situatie van de jeugd op Aruba te volgen.

Wetenschappelijk en beleidsrelevant onderzoek

Ondanks het feit dat er al diverse data beschikbaar zijn over de situatie van de jeugd op Aruba, zijn er nog altijd gebieden waar weinig of geen data voorhanden zijn. Voor beleidsrelevante aangelegenheden dient er wetenschappelijk onderzoek verricht te worden. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen het Ministerie van Sociale Zaken, Jeugd en Arbeid en de Universiteit van Aruba ten aanzien van een studie over de normen, waarden en motivatie van de jongeren op Aruba.

Kerdoel 3

Aruba oriënteert haar Integraal Jeugdbeleid op internationale ontwikkelingen en voorbeelden van good practices zowel uit het Koninkrijk, uit de regio en internationaal.

Het Koninkrijksverband biedt een platform met expertise, kennis en netwerk inzake de rechten van het kind, de optimale ontwikkeling van de jeugdige en het opstellen en uitvoeren van een Integraal Jeugdbeleid. Dit platform biedt namelijk diverse fora waarin initiatieven en ideeën kunnen worden uitgewisseld, zowel op ministerieel niveau, ambtelijk niveau en de "civil society". In 2014 is na de Koninkrijksconferentie officieel een Taskforce Kinderrechten ingesteld die de samenwerking in het Koninkrijk op de thema van kinderrechten zal bevorderen ten gunste van het welzijn van elk kind in het Koninkrijk. Op 20 november 2014 heeft de Taskforce een concept actieplan gepresenteerd aan de regeringen en parlementen van alle Landen in het Koninkrijk.

Gedurende de eerstvolgende Koninkrijksconferentie in 2015 zal de stand van zaken van de uitvoering aan de Landen gepresenteerd worden.

Hiernaast wil Aruba de samenwerking en het structureel contact uitbreiden naar regionale en internationale fora. Het is belangrijk dat elke organisatie die belast is met het beleid en uitvoering van jeugdaangelegenheden, de internationale dimensie meeneemt. Zo zal de minister SJA zich in de komende jaren inzetten om in aanmerking te komen voor de UNICEF Landenprogramma's. Middels landenprogramma's ondersteunt UNICEF het beleid en de programma's van de sociale sectoren in een land met kennis, geld en middelen. Hiernaast neemt de Minister SJA momenteel stappen om samenwerkingsverbanden aan te gaan met de International Labor Organisation om de problematiek van jeugdwerkloosheid aan te pakken.

De NGO's van Aruba zullen ook gemotiveerd worden om zich meer buiten de grenzen van Aruba te begeven en allianties te sluiten met internationale NGO's. Zo kan middels uitwisseling van kennis en expertise de positie van de lokale NGO's versterkt worden. Door een structurele gedachtewisseling in Koninkrijks, regionaal en internationaal verband kunnen de belangen van Aruba inzake de rechten van het kind op Aruba beter behartigd worden.

In het tweede kwartaal van 2015 zal de behandeling van de Koninkrijksrapportage plaatsvinden bij de Kinderrechtencomité in Genève. Uit deze behandeling komt een evaluatie voort van de voortgang op de implementatie van de verdragsverplichtingen en eventueel nieuwe aanbevelingen voor Aruba.

Kerdoel 4

Aruba institueert een onafhankelijk mechanisme om wetgeving, beleid en uitvoering van beleid te toetsen aan het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK).

Kinderombudsman

De Kinderombudsman zal een nieuwe, onafhankelijke organisatie worden, die zal toezien op de naleving van de rechten van kinderen en jongeren op Aruba. De Kinderombudsman heeft als taak het Parlement en de Regering te adviseren en is tevens verantwoordelijk voor de bewustmaking van de kinderrechten onder de gehele bevolking. De activiteiten van de Kinderombudsman vloeien voort uit het IVRK. De Kinderombudsman is onder andere verantwoordelijk voor het bevorderen van de rechten van kinderen en jongeren bij gouvernementele en non-gouvernementele organisaties, alsook organisaties in de privésector. Tevens doet de Kinderombudsman, op verzoek of op eigen initiatief, aanbevelingen op wet- en regelgeving, die betrekking hebben op de rechten van het kind. Een belangrijke taak van de Kinderombudsman is het informeren van de bevolking aangaande de kinderrechten. Daarnaast is de Kinderombudsman de aangewezen instantie voor het indienen van klachten ten aanzien van de schending van de kinderrechten en is zij de aangewezen instantie om in voorkomende gevallen onderzoek te laten doen.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

2. De opvoedkracht binnen gezinnen

Uitgangspunten:

- Ouders worden ondersteund zodat zij in staat zijn hun kind conform het Kinderrechtenverdrag op te voeden.

Kerdoel 5

De vader en de moeder zijn primair verantwoordelijk voor de ontwikkeling en opvoeding van hun kind en zij hebben voldoende opvoedkracht om de minderjarige een veilige omgeving te kunnen bieden.

Voor de opvoeding van minderjarigen zijn de ouders, zowel de vader als de moeder, als eerste verantwoordelijk. Daarop is het IJB primair gericht. In dit kader is het gezin van wezenlijk belang voor de minderjarige. Het gezin bezit een eigen specifieke en sociale dimensie, namelijk die van interpersoonlijke relaties. Het gezinsleven is een continue ervaring van communicatie en participatie waarbij op unieke wijze aan kinderen onder andere culturele, sociale, en religieuze waarden worden onderwezen en doorgegeven, waarden die essentieel zijn voor de ontwikkeling en het welzijn van het gezin zelf en van de samenleving. Opdat ouders in staat zijn hun taken te kunnen uitvoeren, dienen zij over bepaalde vaardigheden te beschikken, waarbij relatie- en communicatievaardigheden waarschijnlijk de belangrijkste zijn. Er zijn veel ouders die reeds uitstekend werk doen bij het opvoeden van hun kinderen. Echter zijn er ook ouders die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. De opvoedkracht van ouders dient vergroot te worden. De ouders worden zo goed mogelijk toegerust en ondersteund om zelf hun kinderen op te voeden.

Uitgaande van het subsidiariteitsbeginsel mag de overheid geen taken bij het gezin weghalen die het gezin zelf kan uitvoeren. Tevens is het des ouders hoe zij invulling geven aan die taken. Samenwerking tussen vader en moeder is daarom essentieel. Ze moeten hun gezag met respect en zachtheid uitoefenen, maar ook indien nodig met vastheid en kracht. Het moet geloofwaardig, consequent en verstandig zijn en altijd worden uitgeoefend met het oog op het integrale welzijn van het kind. Met de juiste middelen zullen de ouders in staat zijn om aan hun kinderen een veilige omgeving te bieden. De rol van de overheid hierbij is de nodige condities scheppen door bijvoorbeeld voldoende aanbod te bieden aan opvoedingsondersteuning gericht op alle typen

families/gezinnen.

Het goed functioneren van de samenleving en een gezonde huwelijks- en gezinsleven zijn nauw aan elkaar verbonden. Zonder gezinnen met een sterk gemeenschapsgevoel en stabiele inzet worden volkeren zwak. Een goede en liefdevolle relatie tussen ouders biedt kinderen veiligheid en geborgenheid, terwijl spanningen in een relatie onvermijdelijk zijn gevolgen heeft op het kind. In het belang van het kind, maar ook van elkaar en zichzelf, doen ouders er goed aan in hun relatie te investeren zodat het niet op een scheiding aan hoeft te komen. Het uit elkaar gaan van (echt)paren komt jammer genoeg vaak voor. Het is aangetoond dat langdurige en heftige conflicten voor, tijdens en na de scheiding de belangrijkste oorzaak van problemen bij kinderen zijn.

Bij het opvoeden van kinderen zijn de rol van de vader en die van de moeder beiden nodig. Desondanks zien wij vaak genoeg dat vaders niet genoeg aanwezig zijn of zelfs afwezig zijn bij de opvoeding van hun kinderen. Het is dan ook van belang dat vaders deze rol vroeg in het leven van hun kinderen invullen, en deze rol blijvend vervullen.

Kerdoel 6

Ouders hebben meer tijd voor het gezin.

Om hun opvoedende taken goed te kunnen uitvoeren, is het nodig dat ouders hiervoor voldoende tijd vrij kunnen maken. De maatschappij dient op sociaal en economisch gebied zodanig ingericht te zijn dat gezinsleden de mogelijkheid hebben om samen te leven. De organisatie van de arbeid moet geen obstakel vormen voor de eenheid, het welzijn, de gezondheid en de stabiliteit van het gezin. In het kader hiervan heeft UNICEF in haar rapport aangegeven dat er op Aruba een groeiende tendens is dat kinderen en jongeren als gevolg van de lange werkdagen van de ouders zonder ouderlijke begeleiding opgroeien. Een gezinsvriendelijker arbeidsbeleid is geboden. De overheid zal de condities hiervoor moeten scheppen en waar op het terrein van andere partijen ligt, met name werkgevers en sociale partners, hen daartoe stimuleren. Met een combinatie van faciliteiten zoals kinderopvang, verlofregelingen en arbeidstijdregelingen kunnen ouders worden ondersteund, zodat gezin en werk harmonieus kunnen worden gecombineerd.

Kerdoel 7

De toegang tot informatie, advies en zorg is laagdrempelig wanneer de ouders opvoed- en opgroevragen hebben.

Sommige ouders hebben weinig behoefte aan ondersteuning, anderen heel veel. Als er meer nodig is dan wat de ouders kunnen bieden, moet er adequate pedagogische hulp beschikbaar zijn. Het is belangrijk dat deze hulp gemakkelijk toegankelijk is, aansluit op de leefsituatie van de cliënt en korte wachttijden en duur kent. Bij complexe problemen is er een goede zorgcoördinatie en indien nodig structurele steun. Er is goede uitwisseling en samenwerking. Ook hierbij is het belangrijk dat ouders en minderjarigen goed betrokken zijn en dat de eigen kracht van ouders en minderjarigen versterkt wordt. Op deze manier wordt terugval en herhaling van problemen voorkomen.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

3. Talentontwikkeling en Participatie

Uitgangspunten:

- Alle kinderen en jongeren op Aruba komen in aanmerking voor persoonlijke ontwikkeling middels vrijetijdsactiviteiten.
- Spiritualiteit en culturele beleving (waaronder beleving van de natuur) wordt in het leven van het kind en de jongere op Aruba gestimuleerd.
- De verhoudingen tussen volwassenen en minderjarigen zijn gebaseerd op wederzijds respect.
- Alle kinderen en jongeren op Aruba participeren in de samenleving.

Kerdoel 8

Er is voldoende kwalitatief hoogstaande (naschoolse) opvang met activiteiten voor kinderen en jongeren voor wie thuisblijven niet mogelijk is.

Het gezin is de primaire leefomgeving van kinderen en jongeren. Met de veranderende gezinssamenstelling van de laatste decennia en het feit dat de arbeidsparticipatiegraad van vrouwen een stijgende tendens heeft gekend, is er een behoefte ontstaan aan naschoolse opvang van kinderen. Ondanks de aandacht die hieraan de laatste jaren is besteed, zijn er enkele aandachtspunten die nog prioriteit dienen te krijgen. Voorbeelden hiervan zijn het introduceren van de wet voor het regelen van kindercentra, het voorzien in naschoolse opvang voor tieners met activiteiten die bijdragen aan de ontwikkeling van hun talenten en het vergroten van opvangmogelijkheden voor kinderen in de avonduren.

Kerdoel 9

Jongeren ontwikkelen hun talenten middels diverse programma's en trajecten die bijdragen aan het creëren van leiders.

Jongeren worden niet alleen gevormd door de opvoeding die ze thuis krijgen en de vorming vanuit het onderwijs, maar ook door de extra-curriculaire activiteiten waar zij aan meedoen.

Een gevarieerd aanbod van activiteiten in de vrije tijd spreekt jongeren aan en vergroot hun betrokkenheid bij de maatschappij. Deze programma's en trajecten stimuleren de jongeren om hun talenten te ontwikkelen. Zij krijgen in deze activiteiten de kans zich van een andere kant te laten zien, waardevolle kennis te

verwerven, nieuwe vaardigheden op te doen, sociale contacten uit te breiden en hun persoonlijke ontwikkeling en voldoening verder uit te bouwen. Kortom, deze zijn allemaal kennis, vaardigheden en attitudes die zullen bijdragen aan het creëren van leiders. Daarnaast hebben jongeren die actief zijn in hun vrije tijd vaak een verbeterd gevoel van eigenwaarde en vertonen minder vaak risicovol gedrag, zoals drugsgebruik en overmatig alcoholgebruik. De Minister SJA zal in 2015 diverse jeugdtrajecten opstarten waarbij zelfontplooiing en participatie centraal staan.

Kerdoel 10

De minderjarige neemt deel aan religieuze activiteiten.

De volle ontwikkeling van een individu heeft niet enkel betrekking op het ontwikkelen van kennis, talenten en lichamelijke capaciteiten, maar is ook gericht op de spirituele ontwikkeling. Het gaat erom dat jonge mensen verantwoord leren leven in een vrije samenleving, in een geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten en vriendschap tussen alle volken en etnische en religieuze groepen. Kerkelijke organisaties bieden diverse activiteiten voor kinderen en jongeren. Zo kennen de verschillende kerkelijke denominaties kinder- en jongerengroepen, waar de jeugd bij elkaar komt om meer over hun godsdienst te leren en om meer te weten te komen aangaande universele normen en waarden. De deelname van de kinderen en jongeren aan deze activiteiten is aan te bevelen en dient gestimuleerd te worden.

Kerdoel 11

De minderjarige neemt deel en draagt bij aan sociaal maatschappelijke, sportieve en culturele activiteiten.

Een zinvolle vrijetijdsbesteding draagt bij aan de ontwikkeling en vorming van de minderjarige. Daarnaast draagt een aantrekkelijk aanbod van vrijetijdsactiviteiten bij aan de gezondheid en de leefbaarheid van de buurt. Minderjarigen hebben tijd en ruimte nodig die zij met leeftijdsgenoten zelf kunnen invullen. Zij kunnen het echte leven ontdekken in een veilige en uitdagende omgeving. Vrijetijdsbesteding biedt een basisvoorziening aan de minderjarige, functioneert tegelijkertijd als sociaal vangnet en biedt minderjarigen de kans om hun talenten te ontwikkelen. Signalen die tijdens vrijetijdsbesteding door jeugd- en jongerenwerkers worden opgevangen kunnen tevens een belangrijke functie hebben bij de zorgnetwerkstructuur voor jongeren. Kortom, de vrijetijdsbesteding is een spin in het web van jeugdvoorzieningen, zowel in algemene als in preventieve zin. Deze vrijetijdsteding kan ook middels vrijwilligerswerk vorm krijgen ter versterking van de relatie tussen jongeren en NGO's op Aruba.

Kerdoel 12

De minderjarige wordt gestimuleerd verantwoordelijk te zijn voor de eigen leefomgeving en toekomst.

Jongeren dienen gestimuleerd te worden en mee te denken aan oplossingen voor sociale problemen die hen direct en indirect aangaan. Ook dienen zij zelf activiteiten te organiseren om zodoende verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving en toekomst. Met het oog hierop dient vrijwilligerswerk onder jongeren gestimuleerd te worden. Ook dienen zij actief te participeren in onze democratische samenleving en kennis te verwerven aangaande democratische instrumenten die zij tot hun beschikking hebben om invloed te kunnen uitoefenen.

Kerdoel 13

De situatie van niet op Aruba geboren kinderen wordt zichtbaar gemaakt en hun participatie in de samenleving gestimuleerd.

Niet op Aruba geboren kinderen, inclusief ongedocumenteerde kinderen, zijn kwetsbare groepen die vaak onzichtbaar zijn in de samenleving. Dit vergroot de kans dat deze groep kinderen niet dezelfde kansen krijgt als kinderen die op Aruba zijn geboren. Om zicht te krijgen over deze groep is het ontwikkelen van een mechanisme essentieel om de leefsituatie en eventueel behoeften van deze groep in kaart te brengen.

Kerdoel 14

Er worden alternatieve programma's geboden aan minderjarigen die niet meer aan het regulier onderwijs deelnemen.

De schoolparticipatiegraad op Aruba is hoog, desalniettemin is er een groep minderjarigen die niet (meer) aan het regulier onderwijsprogramma deelneemt. Deze groep is in het bijzonder kwetsbaar voor beperkte mogelijkheden in de toekomst en

krijgen weinig stimulans voor het ontwikkelen van hun potentieel. Met het oog op preventie van Nini's (niet naar schoolgaande en niet werkende jongeren), is het aanbieden van alternatieve programma's voor deze jongeren cruciaal. Een voorbeeld hiervan is het traject "Formacion Social".

Kerdoel 15

Jongeren in de bijstand en werkzoekenden worden begeleid om deel uit te maken van de arbeidsmarkt.

De groep jongeren in de bijstand tussen de leeftijd van 17 en 24 jaar krijgt in het kader van de herintegratie in het arbeidsproces (Ban Traha) bijzondere aandacht en worden gestimuleerd om zo snel mogelijk toe te treden tot de arbeidsmarkt. Hun participatie in het arbeidsproces schept niet alleen nieuwe toekomstperspectieven voor wat betreft hun sociaal-economische positie binnen de samenleving, maar draagt ook bij aan hun ontwikkeling als persoon en heeft daarbij positieve effecten voor het gezin. Met een verhoogd gevoel van eigen waarde en inkomen, geniet het gezin ook van rust en harmonie.

De jeugdwerkloosheidcijfer blijkt in de praktijk veel hoger dan de gemiddelde werkloosheidcijfer. Het blijkt volgens studies gedaan door de International Labor Organization dat jongeren het relatief moeilijk hebben vergeleken met andere leeftijdsgroepen om aan een baan te komen. In deze is de nodige ondersteuning en begeleiding nodig.

Kerdoel 16

Jongeren en ouderen worden gestimuleerd om middels activiteiten samen te komen en de banden tussen generaties te versterken.

Contacten tussen jongeren en ouderen in onze samenleving, oftewel de intergenerationele contacten, kunnen zowel voor de jongeren als voor de ouderen zeer zinvol, leerzaam en belonend zijn. Echter zijn deze contacten tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend. Dit kan ertoe leiden dat generaties naast elkaar leven, terwijl beide leeftijdsgroepen elkaar veel te bieden hebben. Jongeren kunnen van ouderen leren en ouderen kunnen van jongeren leren. De beide leeftijdsgroepen hebben niet enkel baat bij dergelijke intergenerationele contacten, ook de samenleving kan daarvan profiteren. Dit contact draagt immers bij tot meer tolerantie tussen de verschillende generaties en tot de totstandkoming van sociale cohesie. Kortom, een samenleving voor alle leeftijden.

Intergenerationele (vrijwilligers) programma's en projecten moeten worden gestimuleerd. Deze behelzen systematisch contact en interactie tussen groepen mensen van verschillende leeftijden in de samenleving. Dit kan op verschillende vlakken geschieden, zoals op het sociaal-cultureel vlak, onderwijs en sport.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

4. Recht op bescherming

Uitgangspunten:

- Een kind dat gevaar loopt binnen het eigen gezin wordt opgevangen.
- Jongeren die met justitie in aanraking zijn gekomen, worden omgevormd tot goede en verantwoordelijke burgers.
- Jeugd delinquentie wordt voorkomen.
- Scholen worden emotioneel en fysiek veilig voor alle kinderen en jongeren op Aruba.

Kerdoel 17

De minderjarigen die één of andere vorm van kindermishandeling ondergaan worden veilig gesteld en indien nodig opgevangen.

Het bewustmaken van de bevolking aangaande de problematiek van kindermishandeling blijft prioriteit. Diverse organisaties dragen bij aan de preventie van kindermishandeling, hetzij via de media, hetzij door het ontwikkelen en verspreiden van audiovisueel en andere voorlichtingsmateriaal en het verzorgen van lezingen ten behoeve van specifieke doelgroepen. Ook de initiatieven voor het verzorgen van trainingen aan deskundigen, die in aanraking komen met kinderen die misbruikt zijn, dienen versterkt en voortgezet te worden. Een goede afstemming tussen de organisaties zou kunnen zorgen voor een continu aanbod aan informatie aan het publiek.

Ondanks voorlichting en voorzieningen om ouders te ondersteunen in het creëren van een veilige omgeving, zijn er toch minderjarigen die in onveilige situaties verkeren. Deze kinderen kunnen slachtoffers zijn van emotionele, fysieke, seksuele mishandeling, verwaarlozing of een combinatie hiervan. Er zijn verschillende diensten en organisaties die deel uitmaken van een keten, die verantwoordelijk is om kinderen die in een onveilige situatie verkeren weer veilig te stellen. De samenwerking tussen deze diverse actoren dient versterkt te worden om de lacunes in het proces te minimaliseren.

Het intensiveren van de rol van Bureau Sosteniemi als meldpunt voor kindermishandeling, het introduceren van een meldcode voor kindermishandeling en het sluiten van samenwerkingsconvenanten voor het bevorderen van forensisch onderzoek bij strafrechtelijke zaken, zijn enkele initiatieven die verder uitgewerkt dienen

te worden. Het verbeteren van de samenwerking tussen alle partners in de keten tegen kindermishandeling is één van de belangrijkste speerpunten. Het bestaande directeurenoverleg, met als deelnemers de internaten, de instelling belast met voogdij van kinderen en de plaatsende instanties van kinderen die veilig gesteld moeten worden, komt maandelijks bijeen om overzicht te hebben in de gedeelde belemmeringen in de hulpverlening die voor het welzijn van deze doelgroep zorgt. Deze samenbundeling van krachten heeft reeds een signalerende functie naar de overheid en zal geformaliseerd worden, opdat het een adviserende taak aan de minister zal krijgen.

Kerdoel 18

Overlast ten gevolge van jeugdcriminaliteit wordt voorkomen en jeugdcriminaliteit wordt teruggedrongen.

Jongeren die in aanraking komen met justitie, hebben een tweede kans nodig om vaardigheden aan te leren die hen helpen om nieuwe toekomstperspectieven te zoeken. De bestaande trajecten en programma's van Stichting Reclassering en Jeugdbescherming hebben hierin een waardevolle bijdrage en dienen voortgezet te worden. Het jeugdlerprogramma, het leer-werk traject, de diverse trainingen die verzorgd worden en het traject "begeleid kamer wonen" dat binnenkort van start gaat, zijn enkele voorbeelden. De jongeren die gedetineerd zijn in het Korrektie Instituut Aruba dienen voorzien te zijn van een aangepast programma dat hen voorbereid op hun herintrede in de maatschappij en het aantal recidivisten minimaliseert.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

5. Gezonde levensstijl

Uitgangspunten:

- Kinderen en jongeren op Aruba hebben een gezonde levensstijl .
- De emotionele en gedragsproblemen bij Arubaanse kinderen worden bestreden.

Kerdoel 19

De jeugd van Aruba heeft een gezonde levensstijl.

Uit verschillende onderzoeken op Aruba blijkt dat de Arubaanse jeugd te kampen heeft met leefstijlgerelateerde gezondheidsproblemen, waarbij ongezonde voeding, weinig lichaamsbeweging en onverantwoord (seksueel) gedrag eruit springen. De overheid wilt dat de gezondheid van de Arubaanse jongeren verbetert en dat ze actief en gezond opgroeien. Er zijn reeds een aantal belangrijke programma's geïnitieerd. Noemenswaardig zijn onder andere het programma "Scol Saludabel", lespakket voor kleuters "Van One Heavy Island naar One Healthy Island" en "Paga Tino" van de Fundacion Anti Droga Aruba (FADA). Deze programma's dienen door de overheid ondersteund te worden in hun verdere implementatie op alle scholen op Aruba. Bij de succesvolle implementatie van deze programma's is deskundig personeel een vereiste.

Er is een grote behoefte aan een schoolcurriculum dat universele waarden, zoals onder meer eerlijkheid, persoonlijke verantwoordelijkheid, loyaliteit, teamwork, optimisme, respect voor anderen behandelt. Dit curriculum zal de hele linie van het onderwijssysteem moeten bestrijken, van kleuterschool tot en met het middelbare onderwijs. Middels een dergelijk curriculum worden jongeren begeleid bij het begrijpen, waarderen en toepassen van deze universele waarden. Op die manier maken zij zich vaardigheden en goede gewoonten eigen die leiden tot een gezond, gelukkig en stabiel leven.

Borstvoeding is de beste voeding voor een goede gezondheid van een baby. Het stimuleren van borstvoeding behoort tot de prioriteiten bij het jeugdgezondheidsbeleid.

Kerdoel 20

De jeugd van Aruba groeit op in een gezonde fysieke en sociale omgeving.

De fysieke omgeving van de jeugd dient zodanig ingericht te worden dat het de jeugd uitdaagt om een actieve en sportieve leefstijl aan te nemen. De overheid zal daarom dienen te blijven zorgen voor veilige en goede buitenruimtes die deze leefstijl stimuleren.

Kerdoel 21

De jeugd van Aruba heeft toegang tot zorg

De afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de Directie Volksgezondheid vormt een belangrijk onderdeel van de publieke gezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg stelt zich tot doel de jeugdigen op Aruba van 0 tot 19 jaar sociaal - medisch longitudinaal te begeleiden, teneinde hun gezondheid, groei en ontwikkeling te behouden, te bewaken en te bevorderen. De JGZ streeft haar doelstelling na door middel van onder andere het landelijke vaccinatieprogramma, preventieve gezondheidsonderzoeken, gezondheidsvoorlichting en het adviseren en begeleiden van kinderen, ouders en scholen. Op dit moment zijn de voorzieningen bij de JGZ voornamelijk gericht op kinderen van 0 tot 12 jaar. De dienstverlening van deze afdeling wordt verder uitgebouwd voor jeugdigen tot 19 jaar. Deze afdeling zal verder versterkt worden ter uitvoering van haar taken onder andere door het huidige registratieprogramma uit te breiden en aan te passen voor het volgen van de ontwikkeling van de kinderen en jongeren.

Kinderen met emotionele en gedragsproblemen kunnen bij de afdeling 'Guia Social' en 'Seccion Bida y Famia' van de DAS respectievelijk begeleiding en therapie krijgen. De hulpverlening is gericht op het kind en zijn ouders. Kinderen met een psychiatrische aandoening kunnen gediagnosticeerd en begeleid worden bij Polikliniek Kind- en Jeugd Psychiatrie. Verder zijn er beperkte voorzieningen.

De Kerndoelen van het Integraal Jeugdbeleid

6. Onderwijs

Uitgangspunten:

- De schoolprestaties van de Arubaanse jeugd worden verbeterd.
- Jongeren krijgen gekwalificeerde banen en hebben genoeg mogelijkheden om werkervaring op te doen.

Kerdoel 22

Minderjarigen van 0-4 jaar in Aruba hebben een goede startpositie voor het primair onderwijs.

Van belang is dat de minderjarige zich ontwikkelt en uiteindelijk opgroeit tot een volwaardige burger. Een goede voorschoolse periode kan hieraan bijdragen. Een landelijk kwaliteitskader voor kinderopvang dient geïntroduceerd te worden waarin vastgelegd wordt aan welke eisen de kinderopvanginstellingen moeten voldoen. Van belang is dat dit kader uitvoerbaar moet zijn.

De Jeugdgezondheidszorg en de Inspectie van het Onderwijs dienen een rol te krijgen in het toezicht. Zo krijgen de kinderdagverblijven een belangrijke rol in het voorkomen en bestrijden van achterstanden bij peuters en in de doorgaande leerlijn naar het primair onderwijs. Dus, alle kinderen in kinderopvanginstellingen krijgen de kans zich sociaal-emotioneel, motorisch en cognitief goed te ontwikkelen, waardoor ze beter toegerust aan het primair onderwijs beginnen met alle voordelen van dien voor hun latere schoolcarrière.

Kerdoel 23

De minderjarigen krijgen passend onderwijs

Het ontbreken van een passend onderwijsaanbod voor minderjarigen kan leiden tot het niet behalen van een startkwalificatie of vroegtijdig schoolverlaten. Er dient een zo breed mogelijk aanbod in de basisvoorziening te zijn. Hiernaast dient het onderwijs vanuit zijn nieuwe zorgplicht elk kind een passend aanbod te doen, opdat er een passende leerweg voor elk kind ontstaat naar een zo hoog mogelijke afronding van een vorm van onderwijs of minimaal naar een startkwalificatie. Dit geldt ook voor kinderen met beperkingen die soms speciale behoeftes hebben.

Kerdoel 24

Het onderwijs is gericht op het terugdringen van doublures en vroegtijdig school verlaten.

Het aantal minderjarigen dat de onderwijsperiode afsluit zonder een diploma of minimaal een startkwalificatie, moet teruggedrongen worden. De vroegtijdige schoolverlaters dienen teruggedleid te worden naar het onderwijs ofwel doorgeleid te worden naar de arbeidsmarkt via een leerwerktraject.

Kerdoel 25

Het onderwijs sluit aan op de arbeidsmarkt teneinde jongerenwerkloosheid tegen te gaan.

Wanneer jongeren van school komen en aan het werk gaan, is het belangrijk dat er ook banen voor hen beschikbaar zijn. Hierbij is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt belangrijk. Voor deze aansluiting is het bedrijfsleven een belangrijke partner. Het bedrijfsleven dient gestimuleerd te worden om stageplekken en leerwerkplaatsen ter beschikking te stellen. Daarnaast dient er meer aandacht besteed te worden aan de praktijkonderdelen binnen de opleidingen, zodat ze beter aansluiten op de eisen vanuit het bedrijfsleven.

Kerdoel 26

Het hoger onderwijs op Aruba biedt diverse studiemogelijkheden aan om jongeren op te leiden tot toegewijde professionals die bijdragen aan de ontwikkeling van Aruba.

Het is van belang dat de studiemogelijkheden voor hoger onderwijs op Aruba vergroot worden, zodat jongeren tegen lagere

kosten een diploma kunnen behalen. Er zijn ook andere voordelen hieraan verbonden, namelijk het vergroten van het gevoel van betrokkenheid aan de ontwikkeling van het eiland, lokale maatschappelijk relevante vraagstukken nader belichten middels wetenschappelijk onderzoek en ten slotte voorkomt dit op zijn beurt dat studenten na hun studie zich in het buitenland vestigen vanwege betere leefomstandigheden en carrièremogelijkheden, het bekende “brain drain” fenomeen.

Kerdoel 27

Het Nationaal Onderwijs Plan wordt verder geïmplementeerd met de bijbehorende kwaliteitscontrole mechanismen voor het onderwijs.

Met het ontwikkelen en implementeren van een Nationaal Onderwijs Plan (NOP) zou het onderwijs gestandaardiseerd kunnen worden. Relevante onderwerpen zoals, voldoende gekwalificeerd onderwijspersoneel en versterking van kwaliteitscontrolemechanismen zijn hierin verwerkt. Het NOP is een aansturing en houvast voor het onderwijsveld dat op dagelijkse basis bijdraagt aan de formele vorming van jongeren.

Kerdoel 28

Het onderwijs op Aruba wordt ondersteund bij het versterken van de identiteit van het kind.

De ontwikkeling van een kind kent verschillende aspecten, te noemen fysiek en motorisch, cognitief, psychosociaal als ook cultureel en moreel/spiritueel. Voor de identiteitsvorming van een kind op Aruba speelt het Christelijk onderwijs een belangrijke rol gezien het feit dat ruim 80% van de bevolking op Aruba een Christelijke geloofsovertuiging heeft (conform gegevens van de laatste Census van 2010). Het onderwijssysteem op Aruba kent naast scholen met een Christelijke geloofsovertuiging, ook openbare scholen, evenals privéscholen zoals de International School of Aruba en het Montessori onderwijs. Elk type onderwijs heeft zijn visie op het vlak van levensbeschouwelijke identiteit. In het Openbaar onderwijs is niet één levensbeschouwing het vertrekpunt, maar bestaat er ruimte voor diversiteit. Alle scholen hebben een belangrijke rol te vervullen in de identiteitsontwikkeling van de kinderen en hebben een verplichting tegenover alle ouders die hun kind volgens een bepaalde geloofsovertuiging of levensbeschouwelijke visie willen vormen.

Naast de levensbeschouwelijke identiteit vormt ook relationele en seksuele vorming een belangrijk onderdeel van de identiteitsvorming van een kind. Seksualiteit maakt deel uit van de ontwikkeling van een kind en start op jonge leeftijd. De seksuele voorkeur komt in de puberteit tot uiting en de seksuele identiteit (zowel de seksuele oriëntatie als de gender identiteit) wordt gevormd. Het onderwijs kan met educatie en een veilig leerklimaat een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde seksuele ontwikkeling van leerlingen.

Bijlage 1: Lijst uitgenodigden consultatieproces IJB 2012-2013

Stuurgroep leden

Carmelita Haynes (Ministerie Just/Ond)
 Carmen Tromp (Ministerie Just/Ond)
 Ruthlyn Lindor (Ministerie Just/Ond)
 Bernice Schulte (Ministerie ESC)
 Chanine Boekhoudt (Minister V&S)

Ondersteunende leden

Ricky Hoek (ATHA)
 Shirley Pope (Ministerie Just/Ond)

Sociaal

Bureau Sostenemi	Lenny Geervliet en Gijs de Rooij
Cede Aruba	Daniel Tecklenborg
Centro pa Desaroyo di Hende Muher	Sandra Brown en Maria v/d Biezen
Directie Cultuur Aruba	Jullie Emerencia
Directie Sociale Zaken	Mari-Lou Lejuez, Yvonne Bermudez en Hailyd Castaño
Famia Planea	Mariela Willems en Evelyn Ras-Yarzagaray
Fundacion Pa Nos Muchanan	Maria Vrolijk en Natasha Gilkes
Fundacion Respetami	Marieke van der Linden-Bezemer
Fundacion Telefon Pa Hubentud Aruba	Daphny Tecklenborg
Stichting Casa Cuna Progreso	
Stichting Kindertehuis Imeldahof	Mirta Leon en Marisela Lesire Profet
Stichting Parlamento Hubenil Aruba	Vicky Tromp en Rigmar Kock
Stichting voor Verstandelijk Gehandicapten	Gisella Polo-Gabriela
Young Men Christian Association Aruba	Anky Vrolijk

Justitie

Bureau Orthopedagogisch Centrum Aruba	Gabriel Leo en Earl Fräser
Directie Voogdijraad	Aiska Berkemeyer en Magaly Maduro
Fundacion Guiami	Anneke Nicolaas-Lucas
Jeugd- en Zedenpolitie	Eric Lake en Pearl James
Korrektie Instituut Aruba	Glen Richadson en Louis Croes
Korps Politie Aruba	Vanessa N.G. Tjon-Kock
Openbaar Ministerie Aruba	Yolanda Pronk
Stichting Reclassering en Jeugdbescherming	Melushka Flanegin

Onderwijs

Avondonderwijs

Bureau Meldpunt Leerplicht	Lysiane Dijkhof en Lilian Scholten- de Freitas
Dienst Inspectie van het Onderwijs	Anouschka Koolman
Directie Onderwijs/ MDC	Annemarie Proveyer, Anchie Anthony, Charlotte Stopel , Birgit Kreykenboom
Dienst Publieke Scholen	Anna Tromp-Schoot en Elton Hart
Stichting EPB	Ludwina de Cuba
Stichting Katholiek Onderwijs Aruba	Roxanna Paula, Clarisse Lopez en Silviene Winterdaal
Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba	Armand Hessels
Stichting Onderwijs van de Advent Zending Aruba	
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba	Rhomyko Winklaar
Stichting voor Verstandelijk Gehandicapten Aruba	Els van Hommelen
Stichting Volle Evangelie Onderwijs Aruba	
Bureau Orthopedagogisch Centrum Aruba	Aruba

Gezondheid

Directie Volksgezondheid/	Sharline Koolman, Gisela de Veer
Jeugdgezondheidszorg	Jan Hubert
Fundacion pa Maneho di Adiccion Aruba	Shira Essed
Fundacion Anti-Droga Aruba	Jeanira Kock Wernet
IBISA/IDEFRE	Gisela de Cuba en Monique Kuiperie
Wit Gele Kruis	Monique Giel-Labad en Maryla Solognier

Bijlage 2: Enkele voorstellen voor implementatie

In deze bijlage staat een overzicht van het beleid en de instrumenten die al in het IJB zijn genoemd. Op al de beleidsterreinen bestaat namelijk al beleid, is er al een werkplan of is er nieuw beleid in voorbereiding. Bovendien bestaan er al veel uitvoeringsinstrumenten die bijdragen aan de verschillende thema's. Het IJB is een draagvlak en richtinggevend instrument voor alle bestaande uitvoeringsinstrumenten.

Vanuit de bepaling van de kerndoelen zal tijdens de werksessies onderstaand overzicht gebruikt worden om aan te geven wat elk organisatie zal voornemen te gaan doen binnen de bestaande beleidskaders.

Kerndoel Integraal Jeugdbeleid en wat we gaan doen om de doelen te bereiken.

Kerndoel 1:

Alle partners op Aruba op het gebied van de jeugd werken nauw samen om zo de activiteiten in het kader van de uitvoering van het Integraal Jeugdbeleid onderling af te stemmen en te verbeteren zodat de rechten van het kind gewaarborgd worden.

Kerndoel 2:

De regering houdt zicht op de voortgang van de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid om waar nodig te kunnen intensiveren en/of bij te sturen.

Opzetten officiële interdepartementale overlegstructuur die zal bestaan uit de volgende instrumenten:

- Kinderrechtencommissie
- Ministerieel Jeugdoverleg
- Jongerenplatform
- Jongerenfonds
- Jeugdmonitor
- Wetenschappelijk en beleidsrelevant onderzoek

Kerndoel 3:

Aruba oriënteert haar Integraal Jeugdbeleid op internationale ontwikkelingen en voorbeelden van good practices zowel uit het Koninkrijk, uit de regio en internationaal.

- Actieve deelname van Aruba aan Task Force Kinderrechten. Dit is een platform van de Landen van het Koninkrijk.
- Deelname aan andere regionale en internationale fora, zoals landen programma's van UNICEF.
- Totstandkoming van ambtelijke samenwerkingsverbanden en contacten tussen de landen in het Koninkrijk.
- Samenwerkingsverbanden tussen nationale en internationale NGO's.

Kerndoel 4:

Aruba institueert een onafhankelijk mechanisme om wetgeving, beleid en uitvoering van beleid te toetsen aan het VN-Kinderrechtenverdrag (IVRK).

- Institueren Kinderombudsman.

De opvoedkracht binnen gezinnen

Kerdoel 5

De vader en de moeder zijn primair verantwoordelijk voor de ontwikkeling en opvoeding van hun kind en zij hebben voldoende opvoedkracht om de minderjarige een veilige omgeving

Relationele ondersteuning

- De Sectie Preventie van DSZ heeft reeds een aanbod aan programma's ontwikkeld met thema's als communicatie en conflicthantering tussen ouders. Deze programma's worden aangeboden als secundaire preventie aan de cliënten van DSZ. Deze programma's worden gecontinueerd.
- Media Campagne Primaire Preventie Relationele ondersteuning.
- Ontwikkelen voorlichtingsmateriaal over echtscheiding.
- Ontwikkelen aanbod bij scheidingsproblemen.
- Gesprekken voeren met Orde van Advocaten van Aruba om hen te wijzen op de mogelijkheden om bij echtscheidingen naar ondersteuningsmogelijkheden en hulpverlening te verwijzen.

Vergroten opvoedkracht Ouders

- De implementatie van het opvoedondersteuningsprogramma "Conscious Discipline" wordt voortgezet op verschillende niveau's:
 - Curriculum IPA
 - Formeel Onderwijs
 - Opvangcentra
 - Sectie Bida y Famia/ DSZ

Kerdoel 6

Ouders hebben meer tijd voor het gezin.

- Verlof- en Arbeidstijdregelingen worden herzien, opdat het arbeidsbeleid gezinsvriendelijker wordt.

Kerdoel 7

De toegang tot informatie, advies en zorg is laagdrempelig wanneer de ouders opvoed- en opgroevragen

- De DSZ lanceert haar website met onder andere informatie aangaande opvoeden en opgroeien en met links naar relevante stichtingen.
- Tienda di educacion.
- Hulplijn voor ouders.
- Centrum voor Innovatie, Educatie, Ontwikkeling en Motivatie voor de Jeugd.

Talentontwikkeling en Participatie

Kerdoel 8

Er is voldoende kwalitatief hoogstaande (naschoolse) opvang met activiteiten voor kinderen en jongeren voor wie thuisblijven niet mogelijk is.

- Er is een breed en gevarieerd aanbod van activiteiten voor minderjarigen na schooltijd.
 - De regering introduceert naschoolse opvang voor jongeren op Aruba.
-

Kerdoel 9

Jongeren ontwikkelen hun talenten middels diverse programma's en trajecten die bijdragen aan het creëren van leiders.

- Het traject voor jongeren in de arbeidsmarkt wordt ontwikkeld en geïmplementeerd.
- Maatschappelijke stages ter stimulering van vrijwilligerswerk worden ontwikkeld en geïmplementeerd (Bo compromiso).
- De sociale vaardigheidstraining voor kinderen "Club di triki" wordt voortgezet.
- De sociale vaardigheidstraining voor jongeren "Trasova" wordt voortgezet.
- Het programma "Paga Tino" wordt aangeboden aan een grotere groep jongeren.
- Een programma van universele waarden en vaardigheden wordt in het schoolcurriculum geïntroduceerd.
- Het introduceren van FERIA Social, waarin jongeren over een periode van drie maanden actief zullen deelnemen in sociaal maatschappelijk werk.
- Het erkenningsprogramma "Hoben talentoso" wordt geïntroduceerd. (MinAZ)
- Het project "Poder di hubentud" wordt geïntroduceerd.
- Het jeugdparlement zet voort de uitvoering van hun programma's.

Kerdoel 10

De minderjarige neemt deel aan religieuze activiteiten.

- Minderjarigen nemen van jongs af aan deel aan bestaande programma's van de diverse kerkelijke organisaties.

Kerdoel 11

De minderjarige neemt deel en draagt bij aan sociaal maatschappelijke, sportieve en culturele activiteiten.

- Er is een breed en gevarieerd aanbod van georganiseerde vrijetijdsbesteding voor alle minderjarigen.
- Het introduceren van een speelruimtebeleid.
- Uitbreiding op wijkniveau van sportvoorzieningen en groene speelplekken.
- Uitwerking van beleid voor jongeren in cultuureducatie.
- Basisschoolleerlingen komen in aanraking met allerlei vormen van kunst en cultuur via een aanbod van cultuureducatie op scholen.
- Geen financiële drempel voor jongeren tot achttien jaar om deel te nemen aan sportieve en/of culturele activiteiten.
- Sportverenigingen en culturele verenigingen stimuleren om specifiek in te zetten op de jeugd.
- Introductie jaarlijkse uitreiking jeugdlint.
- Jongerenparticipatie wordt gestimuleert middels het jeugdparlement.
- Het introduceren van FERIA Social, waarin jongeren over een periode van drie maanden actief zullen deelnemen in sociaal maatschappelijk werk.

Kerdoel 12

De minderjarige wordt gestimuleerd verantwoordelijk te zijn voor de eigen leefomgeving

- Het verrichten van beleidsrelevant onderzoek
- Survey "Youth of Aruba-Leading a New Generation; A National Survey on the Values, Motivation, Participation, and Contribution of Aruba Youth towards a Sustainable Aruba" verrichten in samenwerking met Universiteit van Aruba.
- Het jeugdparlement zet voort de uitvoering van hun programma's.
- Het jeugdparlement wordt geraadpleegd bij het nemen van belangrijke beslissingen van het land.

Kerdoel 13

De situatie van niet op Aruba geboren kinderen wordt zichtbaar gemaakt en hun participatie in de samenleving gestimuleerd.

- De organisaties die gegevens over niet op Aruba geboren kinderen hebben, delen deze gegevens met als doel meer zicht te krijgen op de behoeftes van de doelgroep.

Kerdoel 14

Er worden alternatieve programma's geboden aan minderjarigen die niet meer aan het regulier onderwijs deelnemen.

- Het programma "Formacion Social" wordt voortgezet. (Min AZ)
- Andere alternatieve programma's voor jongeren tussen de leeftijd van 14 en 17 worden ontwikkeld en geïmplementeerd.

Kerdoel 15

Jongeren met bijstand worden begeleid om deel uit te maken van de arbeidsmarkt.

- Jongeren tussen de leeftijd van 17 en 24 vormen deel uit van het project "Ban traha" die een speciale begeleiding kent voor de doelgroep met als doel de (her)integratie op de arbeidsmarkt te bevorderen.

Kerdoel 16

Jongeren en ouderen worden gestimuleerd om middels activiteiten samen te komen en de banden tussen generaties te versterken.

- Activiteiten die het samenkomen van generaties stimuleren worden ontwikkeld en verder geïmplementeerd.

Recht op bescherming

Kerdoel 17

De minderjarigen die één of andere vorm van kindermishandeling ondergaan worden veilig gesteld en opgevangen indien nodig.

- Bewustwordingscampagnes worden uitgevoerd.
- Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Introduceren en uitvoeren wet landelijke meldcode.
- Voorkomen, signaleren en stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Invoeren van uniforme en professionele forensisch onderzoek kindermishandeling.
- Specifiek hulpaanbod voor kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld.
- Het vormen van een keten tegen kindermishandeling.
- Ministerieel overleg omtrent kindermishandeling.

Kerdoel 18

Overlast ten gevolge van jeugdcriminaliteit wordt voorkomen en jeugdcriminaliteit wordt teruggedrongen.

- Inzet van wijkagent om jongerengroepen die overlast veroorzaken te inventariseren teneinde overlast en vernielingen terug te dringen.
- Gestructureerde aanpak van overlast veroorzaakt door jongeren.
- Gestructureerde aanpak van kleine criminaliteit veroorzaakt door jongeren.
- De bestaande trainingen, programma's en projecten van de Stichting Reclassering en Kinderbescherming, gericht op de secundaire preventie voor jongeren worden voortgezet:
 - het jeugdlerprogramma,
 - het leerwerktraject,
 - het mentorenproject.

Gezonde levensstijl

Kerdoel 19

De jeugd van Aruba heeft een gezonde levensstijl.

Roken, alcohol en drugs

- Wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1); Verhoging van de leeftijd tot 18 jaar voor het verkrijgen van alcoholhoudende dranken.
- In werking treden van de Landsverordening houdende regels ter beperking van het gebruik, de verstrekking en de verkoop van tabaksproducten (Landsverordening beperking tabaksproducten).
- Voortzetting implementatie programma "Paga Tino" van de FADA op alle scholen op Aruba vanaf de 5de klas basisschool t/m 3de klas voortgezet onderwijs.
- Opstellen schoolcurriculum over universele waarden.

Zwaarlijvigheid en inactieve levensstijl

- Bevordering Borstvoeding.
- Verdere implementatie lespakket voor kleuters "Van One Heavy Island naar One Healthy Island".
- Voortzetting implementatie "Scol Saludabel".
- Opleiding Movecion y Salud bij de IPA.

Seksualiteit

- Voortzetting implementatie programma "Paga Tino" van de FADA op alle scholen op Aruba vanaf de 5de klas basisschool t/m 3de klas voortgezet onderwijs.
- Opstellen schoolcurriculum over universele waarden.

Kerdoel 20

De jeugd van Aruba groeit op in een gezonde fysieke en sociale omgeving.

In en rond de school

- Realiseren Convenant "Veilige School" tussen scholen en politie gericht op veiligheid in en om scholen.
- Realiseren veilige huisvesting voor alle scholen.

In de wijk en op straat

- Verbeteren verlichting in alle wijken.
- Meer toezicht door wijkagenten in alle wijken.
- Verbeteren verkeersveiligheid in de wijken.
- Uitvoeren beheer en onderhoud openbare sport en buurtvoorzieningen.

Kerdoel 21

De jeugd van Aruba heeft toegang tot zorg.

- De doelgroep van de JGZ wordt uitgebreid tot 19 jaar.
 - De afdeling JGZ wordt zodanig toegerust dat het in staat is optimale dienst te verlenen aan minderjarigen door het tijdig signaleren van gezondheidsproblemen, ook bij psychosociale problemen.
 - Het huidige registratieprogramma wordt uitgebreid en aangepast voor het volgen van de ontwikkeling van de kinderen en jongeren op Aruba.
 - Minderjarigen met emotionele en gedragsproblemen krijgen begeleiding of therapie bij DAS.
 - Minderjarigen met psychiatrische problemen krijgen hulp bij Polikliniek Kind en Jeugd Psychiatrie.
-

Onderwijs

Kerdoel 22

Minderjarigen van 0-4 jaar in Aruba hebben een goede startpositie voor het primair onderwijs.

- Versterking van de kwaliteit van opvang en educatie voor jonge kinderen tot 4 jaar.
- Vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsachterstanden.
- Introduceren Wet Kinderopvang (KOV).
- Voorlichting over Wet KOV.
- Uitvoering geven aan Wet KOV.
- Professionalisering van leidsters in kinderdagopvang.
- Samenwerking JGZ en Inspectie van het onderwijs als toezichthouders.
- Toezicht en handhaving nieuwe kwaliteitseisen KOV-instellingen.
- Jaarlijks overleg met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties over Wet KOV.

Kerdoel 23

De minderjarigen krijgen passend onderwijs.

- Het realiseren van een zo breed mogelijk onderwijsaanbod voor alle minderjarigen

Kerdoel 24

Het onderwijs is gericht op het terugdringen van doublures en vroegtijdig school verlaten.

- Leerplicht ambtenaren houden toezicht op handhaving van de leerplichtwet
- Er is een sluitende aanpak voortijdig schoolverlaten gerealiseerd waardoor het aantal voortijdig schoolverlaters afneemt
- Het zorgteam op de scholen vervult een rol in de signalering van de zorg aan risicoleerlingen
- Schoolverlaters worden ondersteund bij het vinden van een geschikte arbeidsplaats dan wel gemotiveerd tot een vervolgopleiding
- Realiseren van leerwerkeraanbod daar waar regulier onderwijs niet mogelijk is onderwijsaanbod voor alle minderjarigen

Kerdoel 25

Het onderwijs sluit aan op de arbeidsmarkt teneinde jongerenwerkloosheid tegen te gaan.

- Versterken van de aansluiting beroepsonderwijs en arbeidsmarkt
- Samenwerkingsconvenanten met bedrijfsleven om stage en leerwerkplaatsen te bieden en om startersplekken voor jongeren te bieden

Kerdoel 26

Het hoger onderwijs op Aruba biedt diverse studiemogelijkheden aan om jongeren op te leiden tot toegewijde professionals die bijdragen aan de ontwikkeling van Aruba.

- Een onderzoek wordt verricht naar de behoeftes op de arbeidsmarkt van Aruba voor kaderpersoneel
- De studiemogelijkheden voor hoger onderwijs wordt vergroot met een aanbod dat aansluit op de behoeftes

Kerdoel 27

Het Nationaal Onderwijs Plan wordt verder geïmplementeerd met de bijbehorende kwaliteitscontrole mechanismen voor het onderwijs.

- Verdere implementatie van het Nationaal Onderwijs Plan

Kerdoel 28

Het onderwijs op Aruba wordt ondersteund bij het versterken van hun identiteit

- Een programma van universele normen en waarden wordt in het schoolcurriculum geïntroduceerd.

Bijlage 3: Inventarisatie van het veld

Consultatieproces IJB 2012-2013

De volgende inventarisatie van het veld was deel van het proces van totstandkoming van het eerste Integraal Jeugdbeleid. Hierbij waren zowel professionals van non-gouvernementele instanties, alsook overheids-functionarissen van de verschillende Ministeries, Directies en Diensten betrokken. Middels verschillende sessies zijn onderwerpen zoals aanwezige voorzieningen, aandachtsvelden en actiepunten verzameld. Hun bijdrage is zoveel mogelijk in originele vorm behouden. Een lijst van alle uitgenodigde organisatie is bijgevoegd als bijlage 1.

1. Vorming: Aanwezige voorzieningen, aandachtsvelden en actiepunten

Formele vorming

- Kinderdagopvang en buitenschoolse opvang: Momenteel zijn er 125 geregistreerde Kinderdagopvang centra op Aruba. Dit aantal is hoger, maar niet overzichtelijk, omdat de Kinderdagopvang centra niet wettelijk verplicht zijn om zich in te schrijven. Het ontwerp landsverordening voorschoolse kinderopvang ligt nu bij Directie Wetgeving en Juridische zaken.
- Kleuteronderwijs: Er zijn 28 kleuterscholen.
- Basisonderwijs: Er zijn 44 basisscholen waarvan 3 voor moeilijk lerende kinderen, 1 voor zeer moeilijk lerende kinderen en 1 dependance voor slechthorende kinderen.
- Voortgezet onderwijs: Er zijn 14 scholen voor voortgezet onderwijs.
- Leerplichtwet: Kinderen en jongeren van 4 tot en met 16 jaar of een diploma hebben behaald van voortgezet/middelbaar onderwijs zijn leerplichtig. Als kinderen zonder geldige reden niet op school verschijnen, stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Dit kan sancties tot gevolg hebben. De leerplichtwet is er om schooluitval te voorkomen en om te voorkomen dat jongeren zonder het behalen van een startkwalificatie hun opleiding staken.
- Het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs (Inspectie van het onderwijs).
- Multidisciplinair Centrum (samenwerking tussen DSZ/JGZ/DO). Op basis van het groeimodel zal de uiteindelijke doelgroep van het MDC jeugdigen zijn van 3-18 jaar met sociale en emotionele problemen, gedragsproblemen, (licht) psychiatrische problemen, ontwikkelingsachterstand en/of leerproblemen en communicatieve beperkingen (MDC).
- In het kader van het belang van een preventieve en vroegtijdige aanpak heeft het MDC ook een ondersteunende rol naar de interne zorgstructuur van scholen toe, teneinde deze zorgstructuur te versterken (MDC).
- Het MDC bestaat uit een expertise- en een observatiecentrum. Binnen en vanuit het expertisecentrum vindt diagnostiek, advisering, begeleiding, advies speciaal onderwijs en behandeling plaats. Het observatiecentrum is momenteel nog niet actief, maar zal geleidelijk zijn invulling krijgen als intensieve/verlengde diagnostiek en behandeling (MDC).
- De introductie van het visiestuk interne zorgstructuur geïntroduceerd bij de scholen waarbij de interne zorg handvatten en structuur krijgt t.b.v. preventieve aanpak. Daarnaast de nascholing handelingsgericht werken (DO).
- Vanuit FDA komen er op primair onderwijsscholen methodieken gericht op sociaal emotionele ontwikkeling t.b.v. preventieve aanpak van gedrag in de scholen (DO).
- Nascholing van onderwijspersoneel gericht op de methodiek Conscious Discipline (DO).
- Mogelijkheden tot financiële ondersteuning daartoe (DSZ).

Niet-formele vorming

- Samenwerking DSZ met scholen t.b.v. de hulpverlening aan cliënten.
- Preventieve activiteiten (voorlichting en advies) aan scholen, naschoolse- en kinderopvang (DSZ).
- Voorlichting aan school/schoolbestuur m.b.t. problematieken die op de school worden gesignaleerd (DSZ).
- Bemiddeling bij plaatsing in opvang bij Tramerdia(DSZ).
- Bemiddeling door de 1e en 2e lijn van DSZ.
- Seksuele educatie en in het kader van deskundigheidbevordering organiseert FPNM voor het personeel van kinderopvang en het onderwijzend personeel lezingen en workshops over seksuele educatie(FPNM).
- Workshops en infosessies gebaseerd op gesignaleerde probleemgebieden, sociale vaardigheidstrainingen i.s.m. met scholen en bewustwordingsproject voor kinderen inzake hun rechten (TPH).
- Voorlichting over kindermishandeling, bewustwordingscampagnes over kindermishandeling, voorlichting voor jongeren inzake oplossen van conflicten en organiseren van bij- en nascholingscursussen en trainingen in het kader van deskundigheidbevordering van professionele hulpverleners in het educatieve veld (FRM.)
- Schoolarts, Begeleiding dagbesteding voor volwassenen en begeleidingscentrum (SVGA).
- Voorlichting over verantwoord ouderschap en het gebruik van voorbehoedsmiddelen (FPA).
- Leerwerktrajecten voor jongeren van 16-18 jaar(SRJB).
- Gedragsobservatie, gezondheidsvoorlichting, overleg met schoolhoofd leerkracht n.a.v. gezondheidsonderzoek, onderzoek verrichten op verzoek van school, adviseren t.a.v. gezonde leefstijl op school (JGZ).
- Afnemen van drugstesten en begeleiden van leerlingen en cliënten kunnen indien geregeld is onderwijs/cursussen nog volgen (FMAA).
- Voorlichting op scholen ter voorkoming van drugsgebruik (FADA).

Vorming: Aandachtsvelden

- De kinderopvang is nog niet wettelijk geregeld met alle nadelige gevolgen van dien. Het ontwerp landsverordening voorschoolse opvang moet goedgekeurd worden en in werking treden. Er is geen controle op de kinderopvangcentra waardoor de veiligheid, het ontwikkelingsniveau en de emotionele veiligheid van de kinderen niet gewaarborgd kunnen worden. Kinderopvangcentra moeten meer als voorschoolse voorzieningen ingebed worden. Zo kunnen we aan de kinderen voorschoolse educatie aanbieden en voorkomen we dat ze met een taal- en onderwijsachterstand beginnen.
- Scholen en hun schoolbesturen zijn verantwoordelijk om voor iedere leerling een passend onderwijsaanbod te bieden en een zorgstructuur. En vooral en ook specifiek voor leerlingen met een beperking.
- Scholen en schoolbesturen zijn hierin beperkt door het gebrek aan voorziening, maar ook doordat ouders niet altijd willen accepteren dat hun kinderen een speciale behoefte hebben. Gewerkt moet worden aan een betere communicatie en begeleiding van deskundigen t.b.v. de ouderbegeleiding.
- Het bieden van een deugdelijk interne zorgstructuur door de school wordt bemoeilijkt door een tekort aan deskundigheidsbevordering van het huidig personeel en een tekort aan inzet van ondersteunend (zorg)personeel: schoolmaatschappelijk werkers, interne begeleiders, klassenassistenten, etc.).
- Door adviserende rollen van landelijk beleid en absentie van deugdelijke controle omtrent kwaliteit van educatie, veiligheid en zorg zijn scholen en schoolbestuur minder geneigd om het landelijk beleid correct te implementeren. Zo zijn er scholen die kinderen die zwanger zijn of die drugs of alcohol gebruiken bij constatering wegsturen. Je hebt ook scholen die bepaalde kinderen weigeren. Er zijn ook scholen die veiligheid en zorg op scholen verschillend interpreteren en implementeren.
- Scholen dienen meer aansluiting te zoeken bij de jeugdhulpverlening en andersom (externe zorgstructuur). Scholen en schoolbesturen zijn nog geneigd om diensten die voorlichting willen geven te weigeren. Terwijl door samenwerking van scholen en instanties jongeren op een laagdrempelige manier voorlichting kunnen krijgen over risico's die jeugdigen bij het opgroeien tegen kunnen komen. Scholen weigeren ook hulp te bieden aan repressieve instanties zoals politie en reclassering.
- Niet voor elke problematiek heeft Aruba op dit moment passend onderwijs (vb. Leerlingen met een specifieke beperking, psychiatrisch-, visus-, hoorproblemen, onderwijsdeprivatie, anderstaligen, etc.)
- Er is controle op kwaliteit van het onderwijs, tevens wordt vroegtijdige uitval en het staken van onderwijs zonder een startkwalificatie door middel van de leerplichtwet gereguleerd. Maar hoe zit het met de kwaliteit van thuisonderwijs?
- Geen voorzieningen voor jongeren die binnen het schoolsysteem uitvallen. Zorg voor leerlingen die bijvoorbeeld 2 keer zakken en daardoor geen verder perspectief meer hebben. Leerlingen basisonderwijs na EPB. Als je onder de 16 bent en op het EPB zit, is er niets meer wanneer je van school verwijderd wordt. EPB heeft zeer grote verantwoordelijkheid om de leerlingen binnen de school te houden.
- Scholen hebben geen uniformiteit in hun beleid. Ze verwijderen kinderen (te) snel.
- Groot aantal jongeren die in aanraking zijn gekomen met de justitie, jongeren die psychiatrische problematiek hebben en jongeren met tienerzwangerschap maken hun school niet af.
- (Te) veel kinderen waarvoor geen passende school/klas is. Bijvoorbeeld kinderen met autisme, moeilijk lerende kinderen, motorisch beperkte kinderen, kinderen die chronisch ziek zijn.
- Het ontbreekt aan leerwerktraject en sociale vorming.
- Het ontbreekt aan pleeg- en weekendgezinnen.

Vorming: Actiepunten

- Wettelijk kader. Introduceren van wet- en regelgeving inzake kinderopvangcentra en voorschoolse educatie. Daarnaast verandering van wetgeving speciaal onderwijs/en passend onderwijs voor kinderen/ jeugdigen. Er dient ook wet- en regelgeving te komen voor dringende zaken waar ouders het ontwikkelen van hun kinderen belemmeren, omdat ze niet willen accepteren dat hun kinderen andere behoeftes hebben dan reguliere kinderen.
- Aanbod voorzieningen. Het aanbod aan voorzieningen (scholen/projecten) om passend onderwijs te kunnen bieden dient meer gestructureerd te zijn en hierin dient er meer geïnvesteerd te worden. Er dient ook in meer deskundigheidbevordering van huidig personeel en gedragsdeskundigen geïnvesteerd te worden.
- Niet alleen leerplicht, maar ook schoolplicht. Het landelijk beleid dient meer een bindende rol te krijgen om uniformiteit in de kwaliteit van onderwijs te brengen, maar ook om duidelijkheid onder alle scholen, jongeren, ouders en diensten te brengen.
- Controle op naleven van interne zorgstructuur: de interne zorgstructuur moet op elke school in place zijn (aan gewerkt worden) alvorens externe expertise te benaderen (preventie).
- Integrale preventie. In het kader van een integrale preventie van problemen en de aanpak van risicoleerlingen dienen er afspraken gemaakt te worden over onderwijshulpverlening en het creëren van een sluitende zorgstructuur rond scholen. Zorgadviesteams bestaande uit vertegenwoordigers van scholen en verschillende preventieve, hulpverlenende en repressieve instanties is een oplossing.
- Schakel tussen school, zorg en hulp. Scholen en verschillende instanties en diensten dienen duidelijk afspraken te maken en de hulp op elkaar af te stemmen. Voor scholen moet het duidelijk worden waar zij terecht kunnen met hun vragen gericht op de zorg. Er dient meer preventieve voorlichting in het schoolcurriculum geïntroduceerd te worden.
- Leerlingvolgsysteem. Er dient een goed werkend leerlingvolgsysteem opgezet te worden, opdat preventief optreden mogelijk wordt. De kwaliteit van thuisonderwijs kan gecontroleerd worden door de kinderen aan het eind van het schooljaar door middel van landelijke toetsen te examineren.

2. Participatie: Aanwezige voorzieningen

- Sister (CEDEHM).
- Culturele activiteiten (DCA).
- Cursus “Movecion, esta bon” voor vakantiekampeiders, scouting organisaties en sport coaches en lijst activiteiten na school programma's (FPNM).
- Verwijzing naar Special Olympics en traimerdia Sonrisa (SVGA).
- Vrije tijd programma met een evenwichtig educatief en recreatief gehalte (Club OANSA).
- Project SOS (stars on stage) in achterstandbuurten gericht op het werven van talenten op verschillende kunstzinnige terreinen (FARPA).
- Arte den bario, buurtgericht programma gericht op kinderen en jongeren in verschillende buurten (Atelier 89).
- Junior Ranger Camp, een project gericht op natuureducatie, milieubewustzijn en leiderschap (PNA).
- Project gericht op jeugdleiders en het opzetten van een buddysysteem waarbij jongeren elkaar ondersteunen d.m.v. ‘peer to peer’ coaching.
- Aanwezigheid en kwaliteit van speeltuinen en sportvelden, passend bij de recreatiebehoefte in de buurt en de regeling van het toezicht op het gebruik van deze voorzieningen. Daarnaast voorzieningen gericht op ontmoeting tussen bewoners, onder andere pleinen en ontmoetingsruimtes (Bo Bario Activo).
- Integratie arbeidsmarkt. Traject om jongeren te ondersteunen bij integratie in de arbeidsmarkt.
- Ban traha

Participatie: Aandachtsvelden

- Middelen en gekwalificeerde mankracht voor strategisch inzetten van vrijetijdsbesteding.
- Afwezigheid van laagdrempelig, toegankelijk en beheer van structurele vrijetijdsbesteding voor jongeren van alle leeftijden.
- Tekort aan buitenplekken voor jongeren van 0-12 jaar.
- Het gebrek aan naschoolse opvang voor jongeren.

Participatie: Actiepunten

- Het aanbieden van een gecombineerd aanbod van cultuur, sport, beweging en huiswerkbegeleiding door onderwijs en welzijninstellingen.
- Investeren in buitenplekken en beheer hiervan voor jongeren van 0-12 jaar.
- Motiveren van ouders in vrijetijdsbesteding van hun kinderen.
- Het aanbieden van zowel fysieke als materiële toegankelijkheid van het vrijetijdsaanbod voor diverse groepen jeugdigen (zoals jongeren van ouders uit lage inkomensgroepen, jongeren met een fysieke of geestelijke beperking).
- Kinderen en jongeren motiveren en de kans bieden om zelf vorm te geven aan een

3. Gezondheid: Aanwezige voorzieningen

- Vaccinatie programma, Preventieve geneeskundige consulten voor zuigelingen en peuters i.s.m. WGK en preventief gezondheidsonderzoek voor kleuters en klas 5 basisschool (JGZ).
- Verslavingsarts die de nodige medische zorg biedt (FMMA).
- Aanwezige services en activiteiten op gebied van lichamelijke en geestelijke gezondheid, alsmede toegang tot omliggende preventieve en curatieve services en activiteiten gericht op gezondheidsbevordering van de gemeenschap en het individu (Bo Bario Activo).
- Diagnostiek, contact met JGD, overleg met specialisten, Fysiotherapie, Logopedie (SVGA)
- Psychosociale behandeling en begeleiding (DSZ).
- Crisisinterventie door de 1e lijn (DSZ).
- Materiële hulpverlening, uitkering van Afl. 200, - per maand voor schoolgaande kinderen (DSZ).
- Bemiddeling voor voedselpakketten (DSZ).
- Voorlichting betreffende lichamelijke ontwikkeling van de 0-12 jarigen, cursus betreffende lichaamsbeweging (FPNM).
- Organiseren van bij- en nascholingscursussen en trainingen in het kader van deskundigheidsbevordering van professionele hulpverleners in het medische veld (FRM.)
- Kleinschalig 24 uur opvang voor jongeren met drugs- en of gedragsproblemen (Stichting Hacienda).
- Voorlichting betreffende 'vorming' seksualiteit en informatie over SOA's (TPH).
- Indien nodig i.s.m. internaten medische voorziening regelen voor kinderen onder een maatregel, tienermoeders verwijzen naar de tienermoederconsulent en voorzien van AZV brief voor baby's van een tienermoeder, zodat zij het AZV pas kunnen regelen (DVR).
- Het verwerken van traumas met behulp van behandelplannen en behandeldoelen (OC).
- De introductie van de veilige school in samenwerking met TPH met als doel een integraal netwerk op te zetten dat zich richt op zorg en veiligheid binnen het schoolklimaat (DO).
- De gezonde school met als doel de aandacht te vestigen op een omgeving die zorg draagt voor een gezonde lichaam, geest en veiligheid (DO).
- Scholen kunnen een melding of klacht indienen bij mishandeling, verwaarlozing of vermoeden van (seksueel) misbruik. Vervolgens wordt er een klachtenonderzoek ingesteld (DVR).

Gezondheid: aandachtsvelden

- Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het opgroeien en de opvoeding van hun kinderen. De overheid biedt steun door vroegtijdige signalering van hulpvragen, door opvoedingsondersteuning te bieden en zo nodig pedagogische hulp en door te zorgen voor de coördinatie van de zorg aan jeugdigen en gezinnen. Maar deze keten van signalering tot en met zorgcoördinatie is nog niet gesloten. Deze keten wordt bedreigd door gebrek aan beleid en planning van specialistisch personeel en fondsen voor zowel de preventieve als de curatieve kant. Door de afwezigheid van voorzieningen voor specifieke doelgroepen (zoals verslaafden, jongeren met psychische problemen, gehandicapte jongeren, enz.) En door de absentie van geautomatiseerde systemen in de zorg.
- Preventieve maatregelen in de gezondheidszorg zijn in principe gericht op kinderen van 9 maanden tot en met 12 jaar.
- Verantwoorde en duidelijke opbouw van de zorgstructuur van geestelijke gezondheidszorg/ jeugdhulpverlening op Aruba met de nodige disciplines in soorten en aantallen, waaronder specialisatie GZ-psycholoog, meerdere kinder- en jeugdpsychiaters, traumaspecialisten, etc.
- Samenhangend beleid van hulpverlenende instanties.
- Groot gemis aan voorzieningen voor jongeren boven de 12 jaar.
- Ontwikkelen van voorziening belast met adolescentenzorg.
- Afstemming en differentiatie waardoor nieuwe initiatieven ontstaan voor de groep van 13 jaar en ouder.

Gezondheid: Actiepunten

- Er dient meer geïnvesteerd te worden in preventie en vroegsignalering om een zo licht mogelijke interventie in te zetten en zwaardere vormen van hulpverlening te voorkomen.
- Er dient geïnvesteerd te worden in meer (deskundig) personeel.
- Er dient geïnvesteerd te worden in een geautomatiseerd dossier om de ontwikkeling van het kind van voor zijn geboorte tot 19 jaar te bewaken. En zodat er meer aansluiting tussen de netwerken en diensten onderling plaats kan vinden.
- Het aanbod van voorzieningen voor specifieke groepen dient meer toereikend te zijn. Zoals inrichtingen voor jeugdige verslavingen of psychisch gestoorden. Internaten met differentiatie in problematiek, bijvoorbeeld OC met open, besloten en gesloten setting, Kliniek kinder- en jeugdpsychiatrie, faciliteiten voor zelfstandigheidstraining, begeleid zelfstandig wonen.
- De toegankelijkheid van voorzieningen van kinderen met een handicap is ook van groot belang.
- Het voorkomen van problemen en monitoren van de ontwikkeling van kinderen in de gezondheidszorg dient uitgebreid te worden tot 19 jaar. Dit kan problemen die in het adolescentiefase opdagen voorkomen, zoals roken, overgewicht, diabetes, alcoholmisbruik, psychische problemen, SOA's en tienerzwangerschap.
- Er dient een goede aansluiting te komen van de interne zorgstructuren van het onderwijs op de externe hulpverlening- en zorgorganisaties. Een instantie verantwoordelijk stellen voor bewaking van het proces van afstemming en differentiatie.
- Het project 'De Veilige School' (DO).

• 4. Veilig opgroeien: Aanwezige voorzieningen

- Orthopedagogische behandeling voor kind/jongere (0-24 jr.) en gezin, systeemtherapie voor het gezin en/of de relatie en psychologische behandeling voor de 18+ jongere en volwassenen (Diagnostiek en behandeling/begeleiding) (DSZ). Zowel materiële als immateriële hulp en het gebruik van wetsartikelen (DSZ).
- Preventieve activiteiten in de vorm van o.a. voorlichting en advies, waaronder opvoedingsondersteuning en andere relevante onderwerpen (DSZ).
- Opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering van 0-12 jarigen (FPNM).
- Voorlichting over Kindermishandeling (FRM).
- Anonieme hulp, begeleiding en advies: telefonisch, via chat & mail (TPH).
- Voorlichting over verschillende thema's in scholen en signalering aan gemeenschap m.b.t. trends (problematiek, aandachtspunten, etc.) onder jeugdigen (TPH).
- Doorverbinden van bellers naar het Bureau Sostenemi, m.b.t. kindermishandeling (TPH).
- Ondersteuning, diagnostiek, begeleiding, maatschappelijke werk, gezinsvervangend tehuis en project begeleid wonen (SVGA).
- Tienda di Educacion, laagdrempelig en toegankelijke vorm van opvoedondersteuning – start januari 2013.
- Bon nochi drumi dushi, vrijwillige voorleesproject bij gezinnen met jonge kinderen.
- Teen Challenge, individuele- en groepshulpverlening, cursussen en trainingen voor kinderen en jongeren – verschillende thema's.
- Advies en begeleiding aan moeders/ouders i.v.m. borstvoeding en stimuleren en voorlichten van algemeen publiek over het belang van het geven van borstvoeding (PLM).
- Voorlichting over verantwoord ouderschap en het gebruik van voorbehoedsmiddelen (FPA).
- Crisisinterventie, onderzoek, psychologische begeleiding, evaluatie van psychologische begeleiding en bemiddeling bij omgangsregeling (DVR).
- Begeleiding via gezinspedagoog (OC).
- Opvoedingsondersteuning i.s.m. WGK, signaleren psychosociale problemen (JGZ).
- Project stevig ouderschap gericht op vroegtijdig signaleren van risicofactoren voor mishandeling en opvoedingsproblemen (WGK).
- Ambulante zorg via Consultorio Asuntonan di Adiccion, vrijwillige opname Centro Colorado, ondercuratelestelling en opname te Centro Dakota (FMMA).
- Hulp aan kind (3-18 jaar) en zijn omgeving. Kinderen met sociale en emotionele problemen, gedragsproblemen, (licht) psychiatrische problemen, ontwikkelingsachterstand en/of leerproblemen en communicatieve beperkingen d.m.v. testen, begeleiden kind-school-gezin, trainingen, therapieën, observatiemogelijkheden (MDC).
- Ondertoezichtstelling door rechter in het kader van het creëren van een veilige leefomgeving(OC).
- Kinderbeschermingsmaatregel onderzoek, onderdak verzorgen bij internaat met maatregel (Casa Cuna, Imeldahof of OC), psychologische begeleiding aan jongere, gezin en directe omgeving met een maatregel, psychologische begeleiding mogelijk aan pleegzin op verzoek van CFCA van kind in internaat met maatregel, bemiddeling bij omgangsregeling, bij crisisinterventie piketdienst wordt ingesteld ter veiligheid v.h. kind, indien nodig tienermoeders verwijzen naar de tienermoederconsulent, verzoek bij het Gerecht indienen voor voogdijvoorzieningen voor de baby's van tienermoeders (DVR).
- Intensieve gezinsbegeleiding ter voorkoming van uithuisplaatsing en secundaire traumatisering (FGM).
- Resocialisatietrajecten ter voorkoming van Recidive; Individuele Begeleiding en leerprogramma's:
- Equip/Jeugdlerprogramma (SRJB).
- DSZ signaleert en meldt bij Bureau Sostenemi.
- Abogado liber (DSZ).
- Bijstand (DSZ).
- Cursus EHBO/ CPR en veiligheid in en rondom het huis en voorlichting kind, carnaval en veiligheid (FPNM).
- Projecten gericht op preventie van geweld tussen 'peers'; projecten "Violencia no ta Bon" & "Met praten kom je verder" (TPH).
- Signalering en aankarten van gevallen of vermoedens van kindermishandeling bij Bureau Sostenemi. In geval van acute crisis en als de veiligheid van het kind in gevaar is dan melden bij JZP en/of DVR.
- Procedure melding ongevallen en noodplannen (DSZ).
- Traject sociale vorming (MinAZ)
- Voorzieningen zoals effectieve straatverlichting, verlichting rond ontmoetingsfaciliteiten, speeltuinen en sportvelden. Daarnaast aanpak gericht op preventie van inbraak en drugsgebruik in de buurt, gerichte aanpak van hangjongeren (Bo Barrio Activo).
- Het project ' De Veilige school' (DO).

Veilig opgroeien: Aandachtvelden

- Door alle hulpverlening en aangeboden voorzieningen zijn er ouders die zich minder verantwoordelijk achten of nimmer betrokken zijn bij de opvoeding van hun kind.
- Meer deskundig personeel noodzakelijk.
- Er zijn jeugdigen en ouders die onvoldoende gemotiveerd zijn om actief mee te werken aan hun hulpverlening. Hulpverleners zijn hierdoor beperkt in hun mogelijkheid om gezinnen en jongeren te helpen die geen prijs stellen op hun hulp.
- Er zijn ouders en jongeren die bij de verkeerde instanties terecht komen, omdat ze niet weten waar ze naar toe moeten bij vragen of problemen.
- Er zijn ouders die hun verantwoordelijkheid willen nemen, maar zij kunnen zich niet altijd volledig aan toewijden door financiële nood of door de arbeidsmarkteisen: de arbeidsdruk en lange arbeidsuren welke ook bijdragen dat het gezin, waarvan beide ouders meestal "fulltime" werken, weinig tijd/aandacht besteedt aan de kinderen. Er zijn kinderen tegenwoordig die te vaak en vele uren alleen thuis zijn (sleutel kinderen).

- Meer outreachende hulpverlening in de vorm van Hulp aan Huis. Hiervoor is er meer personeel nodig.
- Meer gestructureerde preventieve programma's.
- Meer aandacht voor educatieve programma's voor jeugd en gezin via de media.
- Meer jeugdwerk en opbouwwerk.
- Meer aandacht voor dynamiek jeugd en gezin binnen de Arubaanse samenleving.
- Ouders onderschatten het stimuleren van de ontwikkeling van het kind en hen ondersteuning te bieden voor de toekomst.
- De verantwoordelijkheid voor een groot aantal van de veiligheidsaspecten rondom een jongere ligt binnenshuis en direct bij de ouders. Door het privé aspect is het soms moeilijk voor hulpverlenende diensten om bescherming te bieden aan jongeren die in hun veiligheid en in de thuiswereld bedreigd worden. Waar het noodzakelijk is dienen de diensten meer toegankelijkheid of faciliteiten te krijgen voor de signalering en constatering van bedreigingen en het bieden van hulp.
- Aanbod voorzieningen om veiligheid jongeren te waarborgen. Geen adequate/onvoldoende crisisopvang, crisispleeggezinnen, internaten en klinieken.
- Voorzieningen voor specifieke groepen, zoals jongeren tussen 18 en 23 jaar, jongeren met psychische problemen of jongeren met een illegale status.
- Voor jongeren die crimineel gedrag vertonen of een strafbaar feit hebben gepleegd zijn er niet genoeg middelen om ze te weren van criminaliteit of om recidive te voorkomen.
- Toerusting van het kindbeschermsapparaat van Aruba door snellere actie bij ontwikkelingsbedreiging bij kinderen door de Directie Voogdijraad, crisisopvangvoorziening, internaten gespecialiseerd in specifieke problematieken, waaronder Open setting, Besloten setting en Gesloten setting, Opnamekliniek voor kinder- en jeugdpsychiatrie, crisispleeggezinnen, therapeutische pleeggezinnen en gezinshuizen.
- Meer tools voor gedwongen hulpverlening.
- Werken aan veilige scholen

Veilig opgroeien Actiepunten

- Faciliterende wet- en regelgeving voor het signaleren van kindermishandeling en huiselijk geweld en het opsporen van bedreigingen voor de veiligheid van jongeren, zoals een landelijke meldcode.
- Het introduceren van een politie of justitiearts die gespecialiseerd is in zedenzaken en kindermishandeling.
- Voorzieningen voor jongeren met meerdere problemen, zoals verslaving of psychiatrische problemen.
- Middelen om crimineel gedrag bij eerste verschijnselen te voorkomen. Zoals "vroeghulp gesprekken" voor "first offenders", leer en werkstraf voor jongeren onder de 14 of afschrikkende strafmaat voor jongeren die criminaliteit hebben gepleegd.
- Voorzieningen voor jongeren die het crimineel pad opgaan door verwaarlozing of uit verveling.
- Betrokkenheid ouders in ontwikkeling van hun jongeren.
- Bewustwording verantwoordelijkheid ouders en de rol van de samenleving.
- Ouders dienen bewust te worden van hun rol als opvoeders. Ze dienen de omslag te maken dat de zorg niet wordt overgenomen door hulpverleners, maar dat hulpverleners ervoor zorgen dat zij hulp krijgen om hun opvoedingstaken zo veel mogelijk te kunnen vervullen. Alleen waar het dringend noodzakelijk is in het belang van het kind, wordt de opvoeding overgenomen.
- Drang en dwang. De verantwoordelijkheid en betrokkenheid van jongeren en ouders dienen in dringende situaties wettelijk geregeld te zijn. Dit om te voorkomen dat ze in een verslechterde en hulpeloze fase alsnog een oproep voor hulpverlening komen doen. In de praktijk blijkt dat drang al redelijk vaak wordt gebruikt. Zonder formele regels wordt in bepaalde gevallen al de nodige druk uitgeoefend op jongeren en ouders om mee te werken aan de hulpverlening (denk aan contracten met jongeren en ouders, maar ook de voorlopige ondertoezichtstelling als drukmiddel, of door ouders op te roepen bij de rechtszitting enz.).
- Betere en duidelijke voorlichting. Voorlichting is een belangrijk instrument bij het voorkomen van problemen. Maar soms zijn er al problemen ontstaan. Om de jongeren en hun ouders inzicht te geven waar zij naar toe kunnen met hun vragen en problemen, dient het hulpaanbod voor hen inzichtelijk gemaakt te worden en ook gepubliceerd op "vindplaatsen". Een soort sociale kaart van alle aangeboden voorzieningen is niet alleen behulpzaam voor jongeren en ouders. Maar dit kan tevens de professionals handvatten bieden bij hun verwijstaken. Niet alleen de voorzieningen voor jongeren met problemen dienen inzichtelijk gemaakt te worden, maar ook het brede aanbod aan voorzieningen voor de jeugd in de ontwikkelingsstimulerende sfeer.
- Gezinsvriendelijke arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt op Aruba dient meer gezinsvriendelijk te zijn door het introduceren van mogelijkheid om parttime te werken, geprofessionaliseerde kinderopvang binnen wettelijk kader met flexibele tijden en bijdrage van de werkgever naast overheidsbijdrage. Ouderschapsverlof voor ouders en zwangerschapsverlof voor vaders ter bevordering van de betrokkenheid van de vaderfiguur. Werkgevers dienen medewerking te verlenen aan werknemers die onder werktijd bepaalde afspraken omtrent hun kind of henzelf moeten attenderen. Dit geldt voor alle ouders in het algemeen, alleenstaanden in het bijzonder.

Bijlage 4: Positionering instanties in het Arubaanse social veld

Sociaal				
Organisatie	Opbouw van een samenhangende zorgstructuur			
	Het bevorderen van algemene positieve ontwikkeling	Het versterken van ontwikkeling en opvoeding	Het bieden van intensievere hulp	Het tijdelijk overnemen van de opvoeding
ATHA	x	x		
Bureau Sostenemi	x	x		
Casa Cuna			x	x
CEDEHM	x			
CEDE Aruba	x	x	(x)*	(x)*
Parlamento Hubenil	x			
YMCA	x	x		
FPNM	x	x		
FRM	x	x		
DCA	x	x		
FPA	x	x		
TPH	x	x		
SVGA	x	x	x	x
DSZ (preventie)	x	x	x	x
DSZ (1e lijn)	x	x		
DSZ (2e lijn)		x	x	
Imeldahof			x	x

(x)*= terreinen waarop de organisatie ook actief is

Justitie

Organisatie	Opbouw van een samenhangende zorgstructuur			
	Het bevorderen van algemene positieve ontwikkeling	Het versterken van ontwikkeling en opvoeding	Het bieden van intensievere hulp	Het tijdelijk overnemen van de opvoeding
OC	x	x	x	x
DVR	x		x	x
FGM	x	x	x	x
KIA		x	x	x
KPA		x		
SRJB				x
OM ketenvorming samen met DVR, JZP, KIA				x

(x)*= terreinen waarop de organisatie ook actief is

Onderwijs

Organisatie	Opbouw van een samenhangende zorgstructuur			
	Het bevorderen van algemene positieve ontwikkeling	Het versterken van ontwikkeling en opvoeding	Het bieden van intensievere hulp	Het tijdelijk overnemen van de opvoeding
Avond Onderwijs	x	x	x	x
Bureau Meldpunt	x		x	x
Leerplicht	x	x	x	x
Dienst Inspectie van het Onderwijs	x	x	x	x
DPS	x	x		
SEPB	x			x
SKOA	x			x
SMOA	x			
SPCOA	x			
SVGA	x			
Stichting Volle Evangelie Onderwijs Aruba	x			

(x)*= terreinen waarop de organisatie ook actief is

Gezondheid

Organisatie	Opbouw van een samenhangende zorgstructuur			
	Het bevorderen van algemene positieve ontwikkeling	Het versterken van ontwikkeling en opvoeding	Het bieden van intensievere hulp	Het tijdelijk overnemen van de opvoeding
CEDE ARUBA	x	x	(x)*	(x)*
DVG/JZG	x	x	(x)**	
FADA	x	x	(x)**	
FMAA			x	x
IBISA/IDFRE	x	x		
WGK	x	x	(x)**	

(x)*= terreinen waarop de organisatie ook actief is | (x)**= dit is geen taak van de organisatie, maar wordt toch uitgevoerd

Bijlage 5: De basis van het beleid

De regering heeft de regie bij het uitvoeren van het Integraal Jeugdbeleid. In het kader hiervan dient de regering inzicht te geven in de ruimte die zij heeft voor de implementatie van het Integraal Jeugdbeleid. Deze beleidsruimte wordt bepaald door het wettelijk kader, het beleidskader en het financieel kader. In de volgende paragrafen worden deze nader toegelicht.

§2.1. Het wettelijk kader

Voor de jeugdzorg bestaan tal van wetten, beleidskaders en regelingen die tot doel hebben het kind begeleiding, ondersteuning en bescherming te bieden, aanvullend op de taken en plichten van ouders en kinderen zelf. De taken en verantwoordelijkheden van de overheid met betrekking tot het Integraal Jeugdbeleid zijn in een aantal wetten en beleid verankerd.

Het wettelijk kader voor de maatschappelijke zorg zijn:

- Landsverordening maatschappelijke zorg (AB 1989 no. GT 27)
- Landsbesluit bijstandsverlening (AB 1998 no.88)

De Landsverordening maatschappelijke zorg geeft de overheid de taak om op een systematische manier te voorzien in maatschappelijke noden en het voorkomen van dreigende maatschappelijke noden op een wijze, die aangepast is aan de aard en omstandigheden van zowel individuen en hun gezinnen als relevante doel- en risicogroepen binnen de Arubaanse samenleving (art. 1). Daarnaast dient de overheid ervoor te zorgen dat de positie van risicogroepen verbeterd wordt ter voorkoming van sociale problematiek (art. 1). De Directie Sociale Zaken is belast met de uitvoering van deze wetten en zorg te dragen voor een goede afstemming met sociale partners binnen de publieke en/of particuliere sector.

Het wettelijke kader voor het onderwijs wordt gevormd door:

- Artikel I.20 van de Staatsregeling van Aruba
- de Landsverordening kleuteronderwijs (AB 1992 no. 88)
- de Landsverordening basisonderwijs (AB 1989 no. GT 75)
- de Landsverordening voortgezet onderwijs (AB 1989 no. GT 103)
- de Landsverordening invoering basiscyclus v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. (AB 2009 no. 88)
- de Landsverordening invoering bovenbouw v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o (AB 2011 no. 24)
- de Landsverordening herstructurering beroepsonderwijs (ambtelijk overleg)
- het landsbesluit dagscholen, v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. (AB 1999 no. 62)
- het Landsbesluit verdeling les- en taakuren (AB 2003 no. 46)
- het Landsbesluit eindexamens v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. (AB 1991 no. GT 35, laatstelijk gewijzigd bij AB 2010 no.12)
- het Landsbesluit landsexamens v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. (AB 2002 no. 91)
- het Landsbesluit bezoldiging onderwijspersoneel (AB 1991 no. 35, laatstelijk gewijzigd bij AB 2003 no. 51)
- de Landsverordening Universiteit van Aruba (AB 1988 no. 100)
- de Landsverordening invoering bachelor-/masterstructuur (AB 2012 no. 9)
- de Leerplichtverordening (AB 2012 no. 49)

Het onderwijs is een voorwerp van aanhoudende zorg van de regering en is gebaseerd op artikel I.20 van de Staatsregeling van Aruba. De Arubaanse overheid draagt zorg voor het openbaar onderwijs, terwijl de bijzondere scholen, uitgaande van bepaalde geloofs- of levensovertuiging, onder de zorg vallen van een schoolbestuur. Ingevolge artikel I.20 van de Staatsregeling van Aruba is het geven van onderwijs vrij. In principe staat er dat elke burger vrij is om, ofwel als onderwijsgevende, onderwijs te geven. De overheid kan wel te allen tijde gebruik maken van de grondwettelijke bevoegdheid om voorwaarden op te leggen.

Het wettelijke kader voor de volksgezondheid wordt gevormd door:

- de Gezondheidsverordening (AB 1989 no. GT 28)
- de Landverordening Algemene Ziektekosten Verzekering (AB 1996 no.55)
- het Schoolartsenbesluit (AB 1991 no. GT 24)
- Instructie Schoolartsen (AB 1990 no. GT 35)

Conform de Gezondheidsverordening is aan de Directie Volksgezondheid de bevordering van de volksgezondheid in het algemeen opgedragen. Eén van de diensten die onder de Directie Volksgezondheid valt is de Jeugdgezondheidszorg, voorheen Schoolartsendienst geheten. Deze dienst heeft als taak de preventieve zorg aan 0-19 jarigen te verlenen. De preventieve gezondheidszorg voor 4-19 jarigen richt zich vooral op de schoolgaande jeugd en heeft als taak het bewaken en bevorderen van hun gezondheid. Hiertoe worden scholen bezocht voor periodieke geneeskundig onderzoek, het geven van informatie en het toedienen van vaccinaties. De wijze waarop deze taak uitgeoefend dient te worden is vastgelegd in het Schoolartsenbesluit (AB 1991 no. GT 24) en de Instructie Schoolartsen (AB 1990 no. GT 35).

Het wettelijke kader voor justitie wordt gevormd door:

- Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 2001 no. 89)
- Wetboek van Strafrecht van Aruba (AB 2012 no.24)

Het Burgerlijk Wetboek van Aruba (met name boek 1, afdeling 3, artikelen 238 t/m 243) geeft regels ter bescherming van minderjarigen. In het geval dat de ouders zelf niet voor hun minderjarige kinderen kunnen zorgen heeft de wetgever de bevoegdheid bij de Voogdijraad gelegd om in het belang van de minderjarige maatregelen te treffen.

- Wetboek van Strafrecht van Aruba (AB 2012 no.24)

Bij de herziening van het Wetboek van Strafrecht van Aruba is in titel X het jeugdstrafrecht opgenomen. De bijzondere bepalingen voor jeugdigen betreffen voornamelijk enkele specifieke jeugdstraffen en procedures voor de tenuitvoerlegging ervan. Nieuw is de maatregel van plaatsing in een inrichting voor jeugdigen (de zogenaamde PIJ-maatregel) die de oude terbeschikkingstelling van de regering vervangt. Wanneer de veiligheid van personen en goederen in het geding komt is een dergelijk maatregel geïndiceerd. Als tussenstraf is de maatregel betreffende het gedrag van de jeugdige opgenomen. Hierbij dient gedacht te worden aan intensieve vormen van heropvoeding teneinde het gedrag van de jeugdige in positieve zin te beïnvloeden.

Bijlage 6: De jeugd van Aruba

De volgende statistische gegevens beschrijven de situatie van jongeren op Aruba. Bij de verzameling van deze gegevens zijn verschillende bronnen geraadpleegd, waaronder publicaties van het Centraal Bureau voor de Statistiek, die zijn geschreven op basis van data uit het Bevolkingsregister en data uit de volkstelling van 2010. Ook is data van de Directie Onderwijs geraadpleegd, alsook data uit een rapport van de Directie Volksgezondheid met onderzoeksbevindingen van de Youth Health Survey 2012.

Jongeren in de bevolking van Aruba

Uit cijfers van het Bevolkingsregister blijkt dat in het tweede kwartaal van 2014, bijna één derde van de bevolking van Aruba (31.9%) jonger was dan 25 jaar, met een totaal aantal van 34.299 jongeren. Terwijl het aantal jongeren in de bevolking van Aruba jaarlijks geleidelijk toeneemt, is een gestage daling te zien in het aantal jongeren uitgedrukt als percentage van de totale bevolking. Tussen de volkstelling van 1991 en de volkstelling van 2010, is de proportie jongeren gedaald van 37.8% naar 33.1%. Volgens de laatste projecties van de populatie van Aruba zal deze ontwikkeling zich verder voortzetten waarbij jongeren tussen de leeftijd van 0 tot en met 24 jaar een nog kleinere proportie van de samenleving gaan vormen. In 2030 zal 28.0% van de totale populatie van Aruba jonger zijn dan 25 jaar (zie grafiek 1).

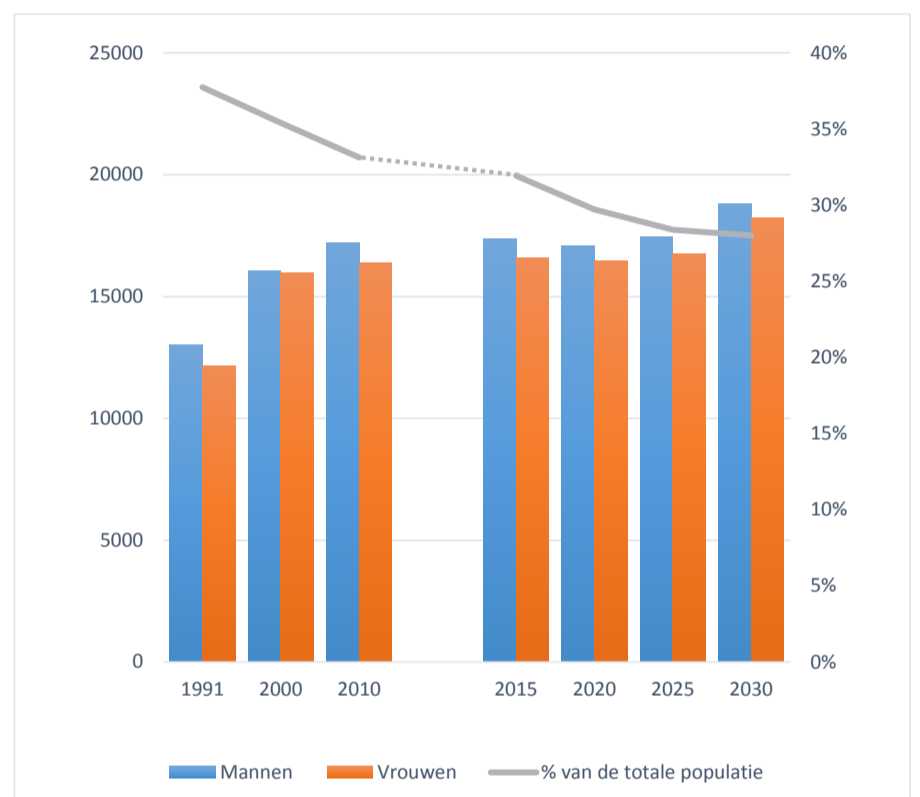
Land van geboorte

Van alle jongeren tussen 0 en 24 jaar, is 81.5% op Aruba geboren tegenover 18.5% in het buitenland. De niet op Aruba geboren jongeren komen uit 60 verschillende landen en hebben 44 verschillende nationaliteiten. Van alle jongeren geboren op Aruba, heeft 93.5% de Nederlandse nationaliteit en van de niet op Aruba geboren jongeren 57.1%.

Gezinssamenstelling

De volgende statistieken refereren naar een subpopulatie van jongeren, namelijk minderjarigen (tussen 0 en 17 jaar oud) die nooit getrouwd zijn geweest, niet samenwonen met een partner en geen kinderen hebben. De sociaal-demografische karakteristieken van deze subpopulatie van jongeren is nader geanalyseerd en beschreven op basis van data vergaard tijdens de volkstelling van 2010.

Deze groep bestond in totaal uit 25,644 jongeren (99.7% van het totaal aantal jongeren tussen 0 en 17 jaar), waarvan de meerderheid (16,483 jongeren; 64.3%) met beide ouders woonde. Bijna één derde (7,665 jongeren; 29.9%) woonde met hun moeder, 614 (2.4%) met hun vader en 872 (3.4%) woonde in een huishouden zonder de aanwezigheid van enig ouder. In vergelijking met de

Grafiek 1: Het absoluut en relatief aantal jongeren tussen 0 en 24 jaar, 1991-2030
Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Volkstelling 1991, 2000, 2010

volkstelling van 2000 is het aantal tweeoudergezinnen in 2010 gedaald met 13%. Echter, in dezelfde periode nam het aantal kinderen woonachtig in tweeoudergezinnen toe met 13.7%. Bij deze analyse is geen rekening gehouden met de burgerlijke staat van de ouders. Daarentegen daalde, in dezelfde periode, het aantal kinderen in eenoudergezinnen met 12.1%. Toch nam het aantal eenoudergezinnen (in het bijzonder het aantal gezinnen met alleen een moeder aanwezig) met 20.8% toe. In eenoudergezinnen woonden in 2010 relatief minder kinderen.

Van alle kinderen in tweeoudergezinnen woonde, in 2010, 75.8% in een kerngezin (zie tabel 1). Deze kerngezinnen hadden een gemiddelde grootte van 4.2 personen. Andere type gezinnen met kinderen beneden de 18 jaar hadden een gemiddelde grootte van 6.3 personen.

	Nucleair huishouden	Ander type hushouden
Beide ouders aanwezig, getrouwd	61.2	38.8
Beide ouders aanwezig, samenwonend, maar niet getrouwd	14.6	85.4
Alleenstaande moeder	44.6	55.4
Alleenstaande moeder, met partner	5.7	94.3
Alleenstaande vader	45.3	54.7
Alleenstaande vader, met partner	3.4	96.6

Tabel 1: Percentage kinderen in nucleaire huishoudens bij type gezin Bron: Profile of Aruba's children. Centraal Bureau voor de Statistiek, juni 2014.

Grootouders

Naast de traditionele vragenlijst, heeft het CBS tijdens de volkstelling van 2010 een additionele vragenlijst geïntroduceerd die middels een steekproef aan personen en huishoudens werd aangeboden. Hierdoor was het mogelijk om informatie te vergaren betreffende de rol van de grootouders in huishoudens met jongeren beneden de 18 jaar. Uit de gegevens is naar voren gekomen dat 1.3% van alle huishoudens met jongeren tussen 0 en 17 jaar, uit drie generaties bestond die samen onder één dak woonden (grootouder(s) samen met ouder(s) en kleinkind(eren)). In 33.1% van deze gevallen waren beide ouders aanwezig in het huishouden en in 10.9% van de gevallen was er geen ouder aanwezig. Bij één derde van deze huishoudens, waren grootouders financieel verantwoordelijk voor de kleinkinderen. Was er geen enkele ouder aanwezig in het huishouden, dan was 73.7% van de grootouders financieel verantwoordelijk voor de kleinkinderen. In de meeste gevallen waren grootouders financieel verantwoordelijk voor kleinkinderen voor een periode langer dan vijf jaar.

Woonsituatie

Van jongeren beneden de 18 jaar woonde, in 2010, 99.7% in een normaal woonverblijf en 0.3% in een institutioneel woonverblijf. De meeste jongeren woonachtig in een normaal woonverblijf (85.7%) woonden, in een huis, 11.4% woonde in een appartement en 2.8% woonde in een ander type woning (een cuarto, een trailer, een hotel/condominium of een aparte kamer in een huis). Jongeren die alleen met hun moeder woonden, woonden vaker in een appartement (23%), in vergelijking met kinderen die alleen met hun vader woonden (13.4%). In totaal woonde één vierde van alle jongeren in een huurwoning.

Vorming/Educatie

Onderwijs, ook formele vorming genoemd in deze beleidsnota, is een van de fundamentele rechten van het kind. Bij de invoering van de leerplicht in het onderwijssysteem is het de verantwoordelijkheid van de regering geworden zorg te dragen dat ieder kind toegang heeft tot het primaire onderwijs. Dit betekent dat alle kinderen tussen de leeftijd van 4 en 16 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen. Meer dan 98% van alle kinderen in deze leeftijdscategorie zitten in het onderwijssysteem.

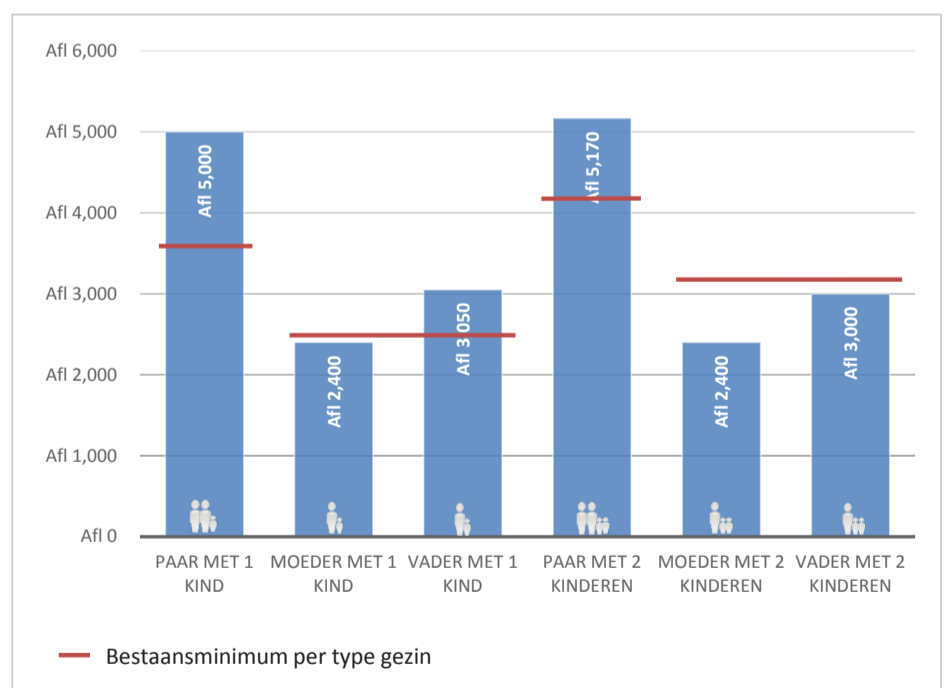
Voor- en naschoolse opvang

Opvang is het laagst bij kinderen van 0 tot 3 jaar. In 2010 bezocht minder dan de helft van deze kinderen een speelschool of crèche. Volgens gegevens uit de volkstelling van 2010, bezocht 13% van alle schoolgaande kinderen tussen 0 en 16 jaar een naschoolse opvang. Kinderen die geen naschoolse opvang bezochten, bleven na schooltijd meestal thuis (87%). Meer dan 60% van deze kinderen bleef thuis bij ten minste één van hun ouders.

Desondanks is tussen de twee laatste volkstellingen (2000 en 2010) een toename te zien in het percentage kinderen dat een naschoolse opvang bezoekt. In 2010 bezocht 21.5% van vier- en vijfjarigen een naschoolse opvang, vergeleken met 12.5% in het jaar 2000. Van kinderen tussen 6 en 11 jaar oud bezocht 17.5% een naschoolse opvang in 2010, vergeleken met 9.0% in het jaar 2000.

Economische situatie

Op basis van data uit de volkstelling van 2010 is het mediaan huishoudinkomen berekend van verschillende type huishoudens. Dit huishoudinkomen werd vervolgens vergeleken met het bestaansminimum dat in 2010 is berekend door een speciaal in het leven geroepen commissie. De resultaten van deze vergelijking lieten zien dat huishoudens bestaande uit twee volwassenen, hetzij met één kind of met twee, én huishoudens bestaande uit vaders met één kind, een mediaan huishoudinkomen hadden dat hoger was dan het bestaansminimum (zie grafiek 2). Echter, het mediaan huishoudinkomen van huishoudens bestaande uit alleenstaande moeders met één kind bereikte maar net de grens van het bestaansminimum en het mediaan huishoudinkomen van alleenstaande vaders en alleenstaande moeders met twee kinderen was (ver) beneden het bestaansminimum.

Grafiek 2: Mediaan huishoudinkomen per type gezin, vergeleken met het bestaansminimum Bron: Profile of Aruba's children. Centraal Bureau voor de Statistiek, juni 2014.

In onderstaande tabel is te zien dat kinderen tussen 0 en 17 jaar oud, het economisch het beste hadden in huishoudens met twee volwassenen met kinderen. Van kinderen woonachtig

in een huishouden met een alleenstaande moeder moest 64% rondkomen van een mediaan huishoudinkomen dat gelijk was aan het bestaansminimum of zelfs onder het bestaansminimum.

	Paar met kinderen	Moeder met kinderen	Vader met kinderen
Bestaansminimum (in Afl.)	4,169	3,176	3,176
Gelijk of onder het bestaansminimum	36.1	64	49.6
Boven het bestaansminimum	56.4	31.1	41.9
Huishoudinkomen niet gerapporteerd	7.4	4.8	8.5

Tabel 2: Percentage gezinnen met kinderen die boven of onder het bestaansminimum leefden in 2010 Bron: Profile of Aruba's children. Centraal Bureau voor de Statistiek, juni 2014.

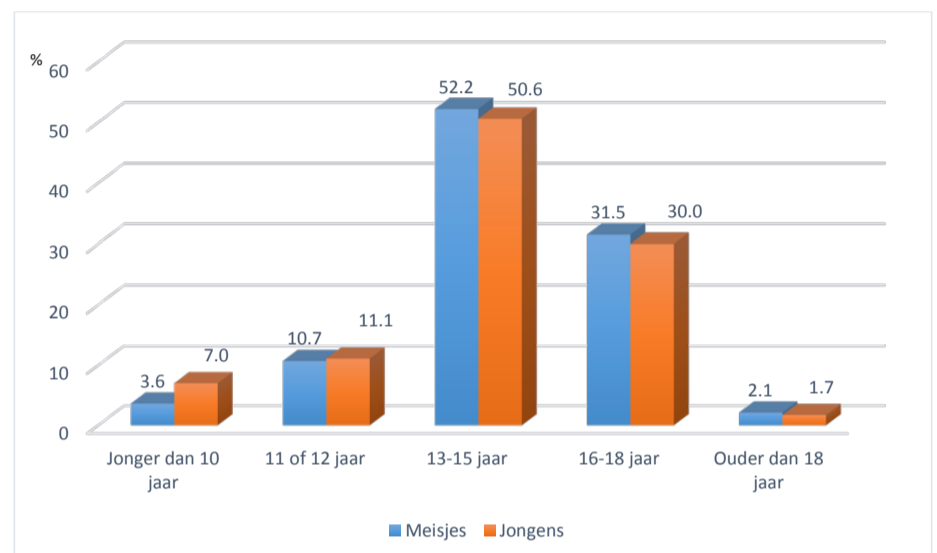
Gezondheid

Uit data van de volkstelling van 2010 bleek dat 1.7% van kinderen tussen 0 en 17 jaar (425 kinderen in totaal) ten minste één beperking hadden. Problemen met het zien werden het vaakst gerapporteerd (bij 41.6% van de jongens en 48.8% van de meisjes). Meisjes rapporteerden vaker problemen met het zien en problemen met het horen. Jongens rapporteerden vaker problemen op het gebied van geheugen/concentratie, zich wassen/aankleden en communicatie. Belangrijk is om op te merken dat 83.5% van jongeren met ten minste één beperking, onderwijs volgden.

Tijdens de volkstelling van 2010 werden ook vragen gesteld over de algemene gezondheid en de emotionele gesteldheid. Wat betreft de algemene gezondheid van jongeren bleek dat bij de pre-pubers (kinderen tussen 9 en 12 jaar oud), een relatief hoger percentage jongens dan meisjes een slechte algemene gezondheid rapporteerde (respectievelijk 4.1% en 2.4%). Bij tieners was het andersom. Een relatief hoger percentage meisjes rapporteerde een slechte algemene gezondheid dan jongens (respectievelijk 8.2% en 5.4%). Wat betreft de zelf-gerapporteerde emotionele gesteldheid bleek dat bij pre-pubers het percentage jongens dat aangaf een slechte emotionele gezondheid te hebben ook relatief hoger was dan het percentage meisjes (respectievelijk 5.3% en 4.2%). Bij tieners was het wederom andersom. Het percentage tienermeisjes dat aangaf een slechte emotionele gezondheid te hebben was relatief hoger dan het percentage tienerjongens (respectievelijk 11.6% en 5%).

Een andere bron van informatie over de gezondheid van jongeren is een recent onderzoek verricht door de Directie Volksgezondheid naar de gezondheidstoestand en risicogedragingen van jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 19 jaar (Youth Health Survey, 2012). Uit dit onderzoek bleek dat 28% van de respondenten ooit een sigaret had geprobeerd en 70% alcohol had gedronken. Van de rokers rapporteerde 11% dat ze hun eerste sigaret hadden gerookt tussen de leeftijd van 13 en 15 jaar. Van degenen die alcohol dronken had 11% hun eerste alcoholische drank genuttigd op een leeftijd jonger dan 10 jaar.

Tijdens het onderzoek werd ook gevraagd naar drugsgebruik. Hieruit bleek dat 16% (n=724) van de middelbare scholieren eens marihuana had geprobeerd. Van deze groep jongeren was iets meer dan de helft jongen 53.5% en 46.5% was meisje.

Grafiek 3: Leeftijd voor eerst marijuana geprobeerd (Youth Health Survey 2012)

Grafiek 3 illustreert de leeftijd waarop jongeren voor het eerst marihuana hadden gebruikt. De meerderheid van de jongeren hadden voor het eerst marihuana gebruikt toen ze in de leeftijdscategorie zaten van 13 tot en met 15 jaar. Ook werden er vragen gesteld over het gebruik van hard drugs. In totaal gaf 2.5% van de jongeren te kennen dat ze naast marihuana ook andere drugs hadden gebruikt.

Overgewicht

Alle schoolgaande jongeren van Aruba ondergaan een gezondheidsscreening in het tweede leerjaar van de kleuterschool en in de vijfde klas van de basisschool. Uit deze gegevens valt op dat in de periode tussen 2007 en 2010 het percentage jongens in de tweede kleuter met overgewicht is gedaald van 12.0% naar 9.4%. Ook het percentage jongens met obesitas daalde, in dezelfde periode, van 10.4% naar 8.4%. Het percentage meisjes in de tweede kleuter met overgewicht liet aanvankelijk een daling zien tussen 2008 en 2009, gevolgd door een stijging. In 2010 had 13.9% van meisjes in de tweede kleuter overgewicht. Het percentage meisjes in de tweede kleuter met overgewicht laat in de periode 2007 tot en met 2010 een stijgende trend zien van 10.4% in 2007 naar 11.7% in 2010.

	2007		2008		2009		2010	
	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens
Aantal	624	652	590	619	528	638	633	678
Ondergewicht	10.9	13.3	13.4	14.9	11.9	15.7	10.4	11.1
Normaal gewicht	64.4	61.3	63.4	64.1	65.3	63.9	64	71.1
Overgewicht	14.3	12	12.5	10.2	12	11.6	13.9	9.4
Obees	10.4	13.3	10.7	10.8	10.8	8.8	11.7	83.4

Tabel 3: Kinderen in de tweede kleuter (2007-2010) ingedeeld naar BMI classificaties (Youth Health Survey 2012)

In de vijfde klas is het percentage jongens met overgewicht in de periode 2008 tot en met 2010 gestegen van 20.8% in 2008 naar 27.5% in 2010. Het percentage jongens met obesitas daalde echter wel van 18.6% in 2008 naar 14.9% in 2010. Bij meisjes steeg zowel het percentage met overgewicht als het percentage met obesitas. In 2010 had 26.6% van de meisjes in de vijfde klas overgewicht en 14.9% was obees.

	2008		2009		2010	
	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes	Jongens
Aantal	546	553	703	698	538	557
Ondergewicht	7.3	6	8.1	6.6	6.1	5.4
Normaal gewicht	53.8	54.6	53.3	48.1	50.9	52.2
Overgewicht	23.3	20.8	25.2	26.9	26.6	27.5
Obees	15.6	18.6	13.4	18.3	16.4	14.9

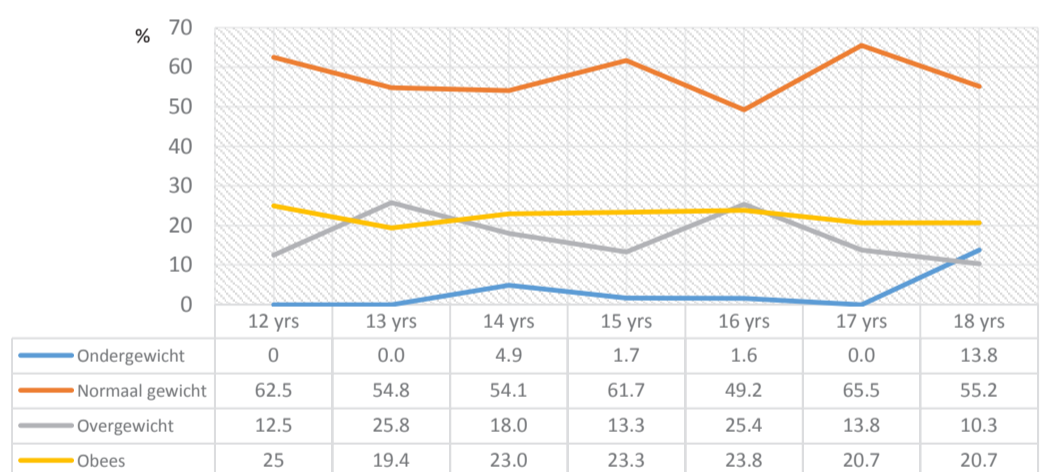
Tabel 4: Kinderen in de vijfde klas van de basisschool (2008-2010) ingedeeld naar BMI classificaties (Youth Health Survey 2012)

Data uit de "Youth Health Survey" laat zien dat overgewicht en obesitas in de tienerjaren nog steeds een grote rol speelt bij zowel meisjes als jongens. In totaal had 40% van de jongens en 40.9% van de meisjes die betrokken waren bij het onderzoek, overgewicht of obesitas. Al vanaf betrekkelijk jonge leeftijd was er sprake van overgewicht en obesitas bij zowel jongens als meisjes. Grafiek 4 laat zien dat bij twaalfjarige jongens, 12.5% overgewicht had en 25% obees was.

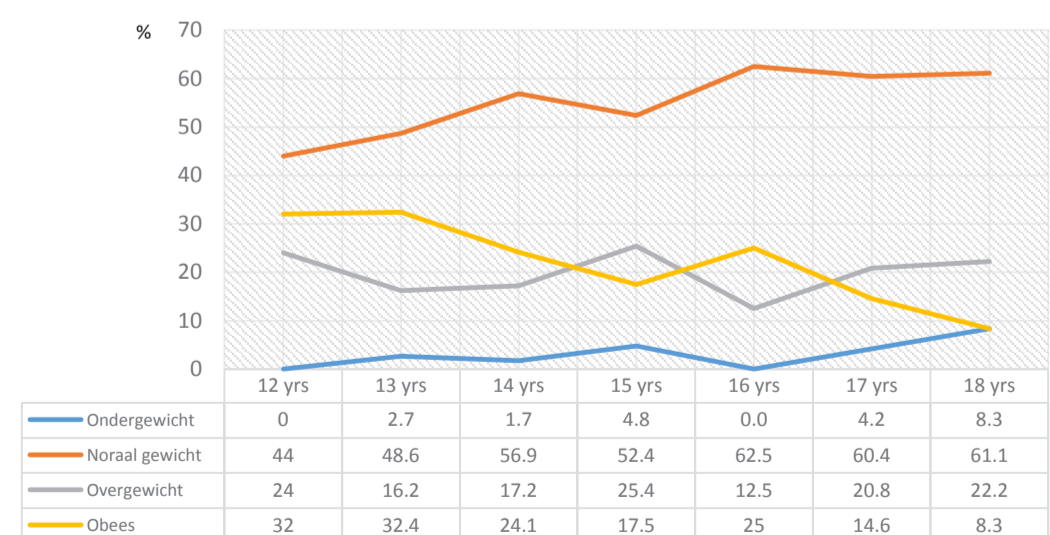
Bij twaalfjarige meisjes had 24% overgewicht en was 32% obees (Grafiek 5). Bij meisjes was een dalende trend te zien in het percentage obesitas. Op 18 jarige leeftijd was 8.3% van de meisjes obees.

Tienermoeders

Het geboortecijfer is ongeveer 40 levendgeboren op 1000 meisjes in de leeftijd van 15-19 jaar. Aruba kent een dalende trend, alhoewel het verschil met Nederland nog groot is. De geboortecijfers onder meisjes van 15-19 jaar is cht keer zo hoog in vergelijking met Nederland.

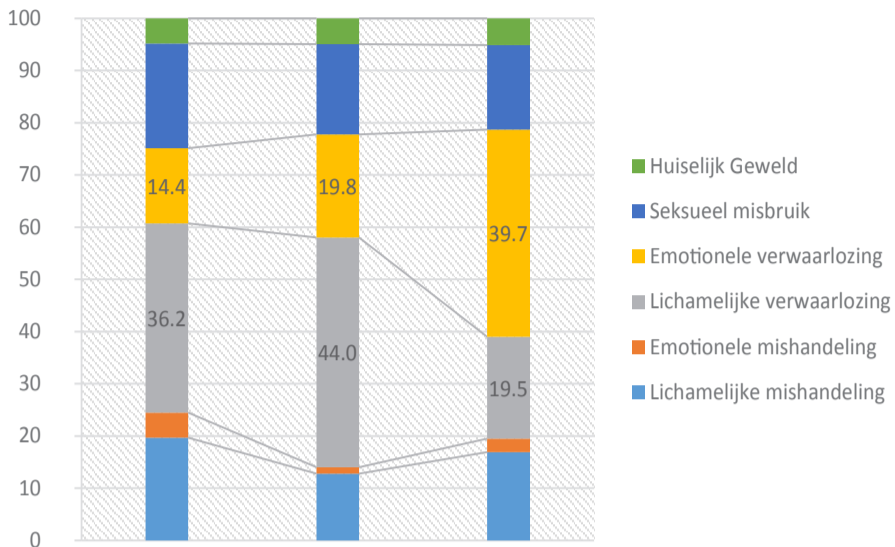
Grafiek 4: Adolescente jongens naar leeftijd ingedeeld naar BMI classificaties (Youth Health Survey 2012)

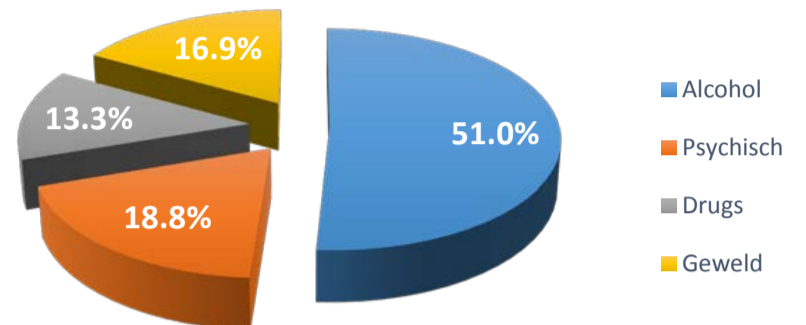
Grafiek 5: Adolescente meisjes naar leeftijd ingedeeld naar BMI classificaties (Youth Health Survey 2012)

Veiligheid

Het aantal meldingen bij de algemene registratie voor kindermishandeling van Aruba van “Bureau Sostene Mi”, heeft een constante stijging gekend vanaf de aanvang van hun werkzaamheden in 2005, met 156 aangemelde casussen in 2006 en 294 in 2013. Zoals in grafiek 6 wordt geïllustreerd zijn de meest voorkomende vormen van mishandeling, emotionele verwaarlozing en lichamelijke verwaarlozing, gevolgd door seksueel misbruik en lichamelijke mishandeling.

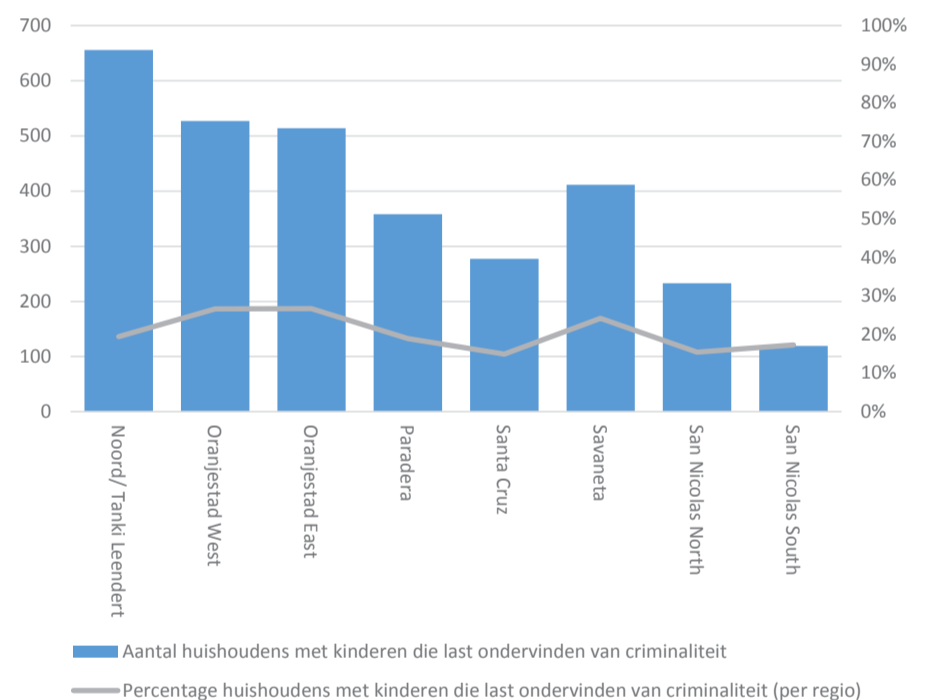
Grafiek 6: Meest voorkomende vormen van misbruik (Bureau Sostene Mi)

Grafiek 7: Problemen van een volwassene waarmee de jongere samenwoont

In het rapport “Youth Health Survey” is ook het onderwerp van veiligheid geadresseerd. Aan jongeren werd onder andere gevraagd of een volwassene in hun gezin of huishouden, in de afgelopen 5 jaar, problemen had gehad met betrekking tot alcohol, drugs of geweld of last had gehad van psychische/psychiatrische problemen. Op deze vraag antwoordde 29.1% (n=1358) van de jongeren “ja”. Grafiek 7 illustreert dat van deze jongeren, meer dan de helft (51%) in een huishouden woonde met een ouder of andere volwassene met drankproblemen. Verder woonde 18.8% in een huishouden met een ouder of andere volwassene met psychische problemen, 16.9% woonde met een volwassene met problemen met geweld en 13.3% woonde met een volwassene met drugsproblemen.

In hun woonomgeving komen jongeren ook in aanraking met criminaliteit. De resultaten van de volkstelling van 2010 lieten zien dat 20.8% van alle huishoudens met kinderen beneden de 18 jaar last had van criminaliteit in de buurt (zie grafiek 8). Met name in Oranjestad (Oost en West) en in Savaneta hadden huishoudens met kinderen last van criminaliteit (respectievelijk 26.7%, 26.6% en 24.2%).

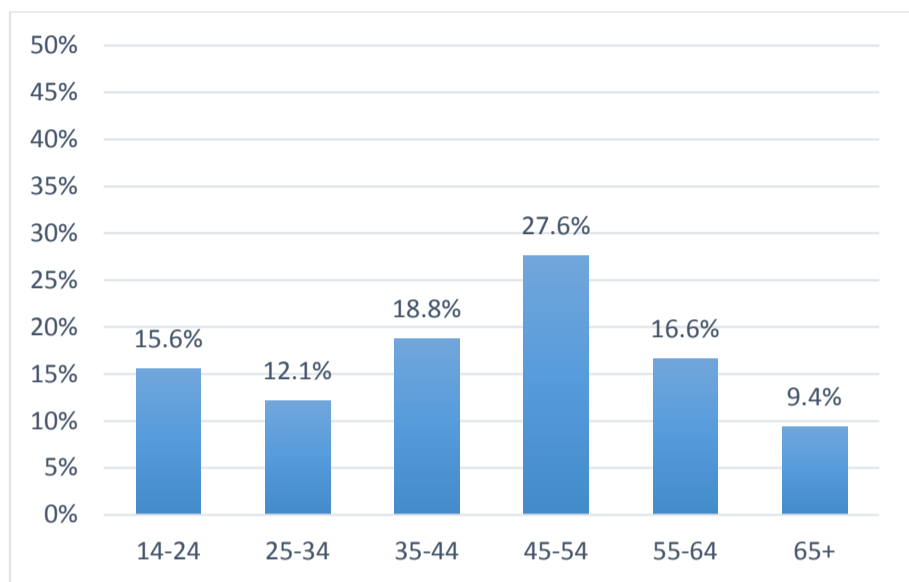

Grafiek 8: Huishoudens met kinderen (0-17 jaar) die last ondervinden van criminaliteit in hun directe leefomgeving Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Volkstelling 2010

Participatie

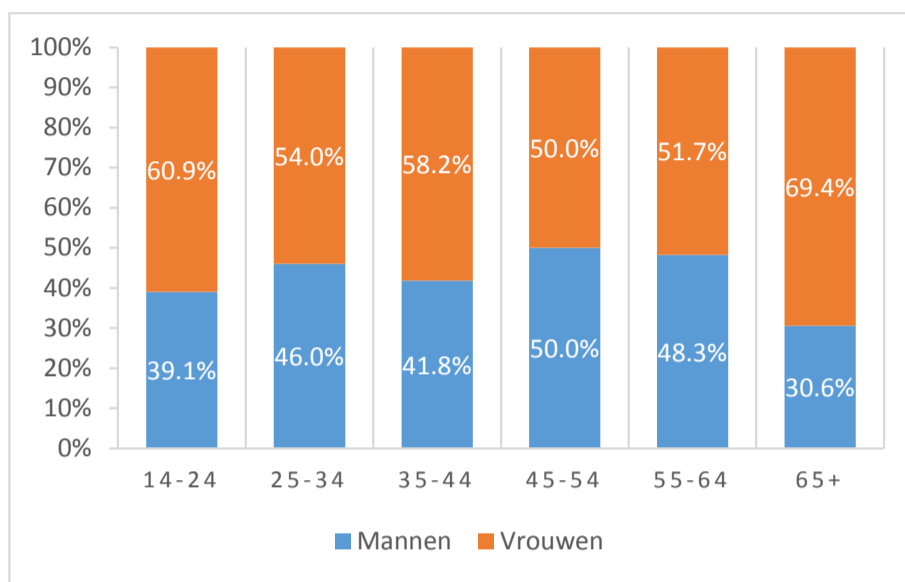
Volgens de Census 2010, was 10.8% van de Arubaanse bevolking, 14 jaar en ouder, betrokken bij vrijwilligerswerk. De grootste groep vrijwilligers is tussen de leeftijd van 45 en 54 jaar. Figuur 7 illustreert de verdeling naar leeftijd. Hier wordt het duidelijk dat 15.6% van de hele groep vrijwilligers jongeren zijn tussen de leeftijd van 14 en 24 jaar oud. In deze leeftijdscategorie is 60.9% meisje en 39.1% jongen. De analyse naar type organisatie waar deze jongeren

vrijwilligerswerk verrichten duidt aan dat de grootste groep (24%) bij milieu- en natuurorganisaties werken. Van deze jongeren is 55.6% vrijwilliger bij één organisatie, 19.8% bij twee organisaties en 24.7% bij drie of meer organisaties. De frequentie van hun werkzaamheden is ten minste één keer per week bij 51.3% van de groep, 30.3% werkt één tot drie keer per maand en 18.4% minder dan één keer per maand.

Grafiek 9: Percentage vrijwilligers per leeftijdscategorie, 2010

Bron: Volunteering in Aruba, 2010. Centraal Bureau voor de Statistiek, juni 2014

Grafiek 10: Percentage vrijwilligers per leeftijdscategorie en sexe, 2010

Bron: Volunteering in Aruba, 2010. Centraal Bureau voor de Statistiek, juni 2014

Bijlage 7: Lijst acroniemen en afkortingen

AZV	Algemene Ziektekosten Verzekering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CFCA	Centro pa Famia di Criansa Aruba
DCA	Directie Cultuur Aruba
DO	Directie Onderwijs
DVR	Directie Voogdijraad
EPB	Educacion Profesional Basico
FADA	Fundacion Anti Droga Aruba
FARPA	Fundacion Arte Pro Arte
FGM	Fundacion GuiaMi
FMAA	Fundacion pa Maneho di Adiccion Aruba
FPA	Fundacion Famia Planeav
FPNM	Fundacion Pa Nos Muchanan
FRM	Fundacion Respetami
IJB	Integraal Jeugdbeleid
IVRK	Internationaal Verdrag inzake Rechten van het Kind
JGD	Jeugdgezondheidsdienst
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JZP	Jeugd- en Zedenpolitie
KPA	Korps Politie Aruba
MDC	Multidisciplinair Centrum
OC	Orthopedagogisch Centrum
PLM	Pro Lechi Mama
PNA	Parke National Arikok
SOA	Seksueel overdraagbare aandoening
SRJB	Stichting Reclassering en Jeugdbescherming
SVGA	Stichting voor Verstandelijke Gehandicapten
TPH	Telefon pa Hubentud
WGK	Wit Gele Kruis

Regering *van* Aruba